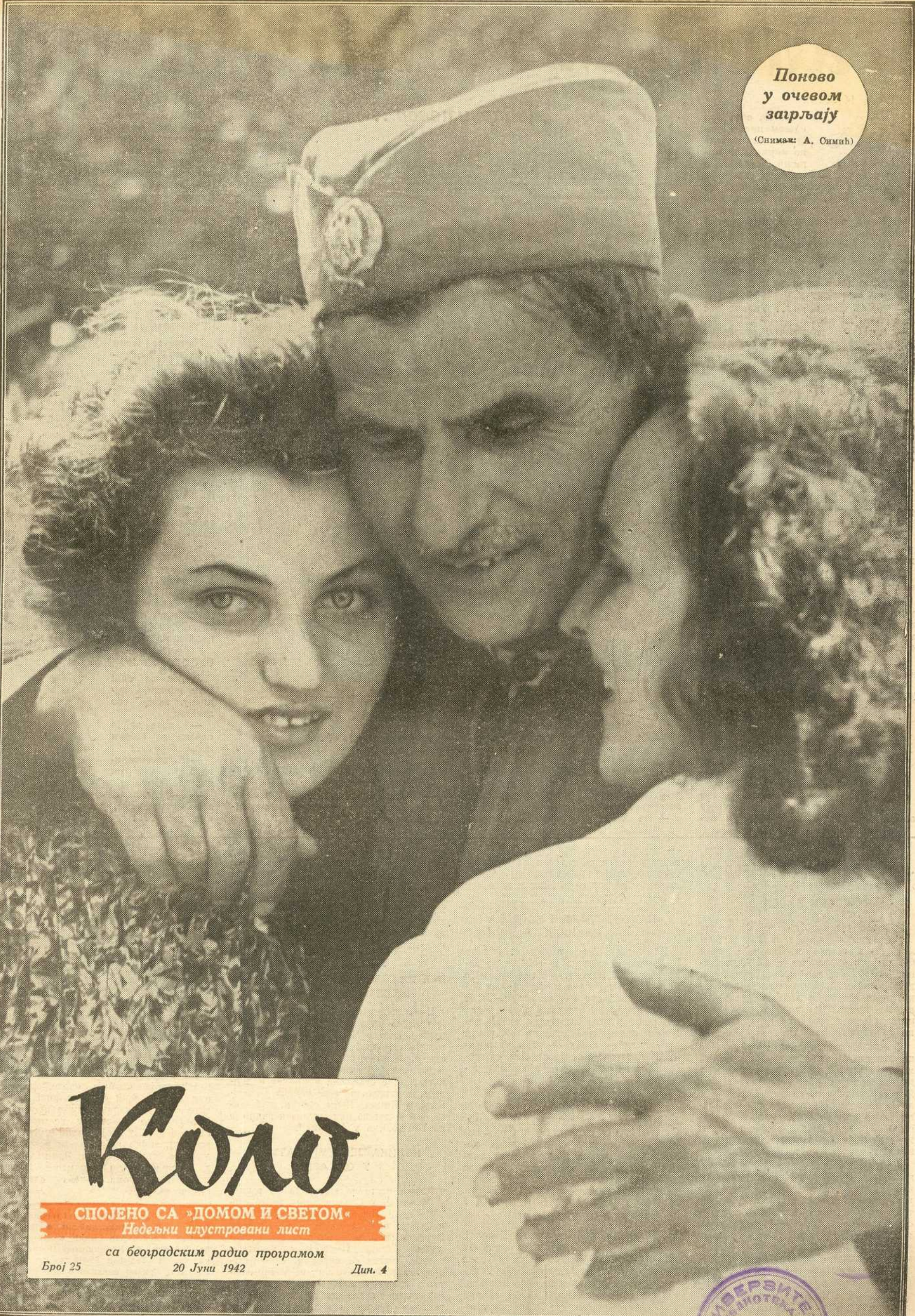

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Поново
у очевом
загљају
(Снима: А. Симић)

Коло
СПОЈЕНО СА »ДОМОМ И СВЕТОМ«
Недељни илустровани лист
са београдским радио програмом
Број 25 20 Јуни 1942 Дин. 4

Календар мога комшије

НЕДЕЉА, 14 ЈУНИ.

Синоћ, опет под нашом липом, која се расцветала па мириши ли мириши, седимо а комшија нам прича. Овога пута из среског суда. Био тамо и слушао претрес.

Каже, оптужени (с периферије) бранио се:

— Није, живота ми, гос'н судијо...

Само сам је ударио мојом марицом што бришем нос, а она направила толику дреку! Чак ме и на суд извела. Судија се нашао у недоумици:

— Чујете шта каже... Ударио вас марицом за нос...

— Јесте! То је истина, господине судијо — упаде тужиља — само зликовац вам није рекао да брише нос руком...

ПОНЕДЕЉАК, 15 ЈУНИ.

Имамо у комшилуку једну дамицу која се по цео боговетни дан сунча. Ништа друго не ради...

Ономад се опет извалила на сред дворишта и сунча се. Наишао комшија из канцеларије, па ће јој тек рећи:

— Ама, је л' те госпојце комшинице... Не бисте ли ми учинили једну велику услугу?

— Врло радо! А, какву господине комшијо?

— Па кад се већ сунчате по цео дан, како би било да се преселите пред ону дуванџицу на ћошку, па о истом трошку и да се сунчате и да чекате на ред за цигарете...

И, ево већ три дана како се госпојца комшиница не сунча.

УТОРАК, 16 ЈУНИ.

Гипсовали мој комшија и госпа комшиница зид у њиховој спаваћој соби. Врућина па им се појавиле стенице. Кад су све загипсовали, узели поново да укуцају слике. Комшија држао чекић и ку-

ОСВЕМУ И СВАЧЕМУ

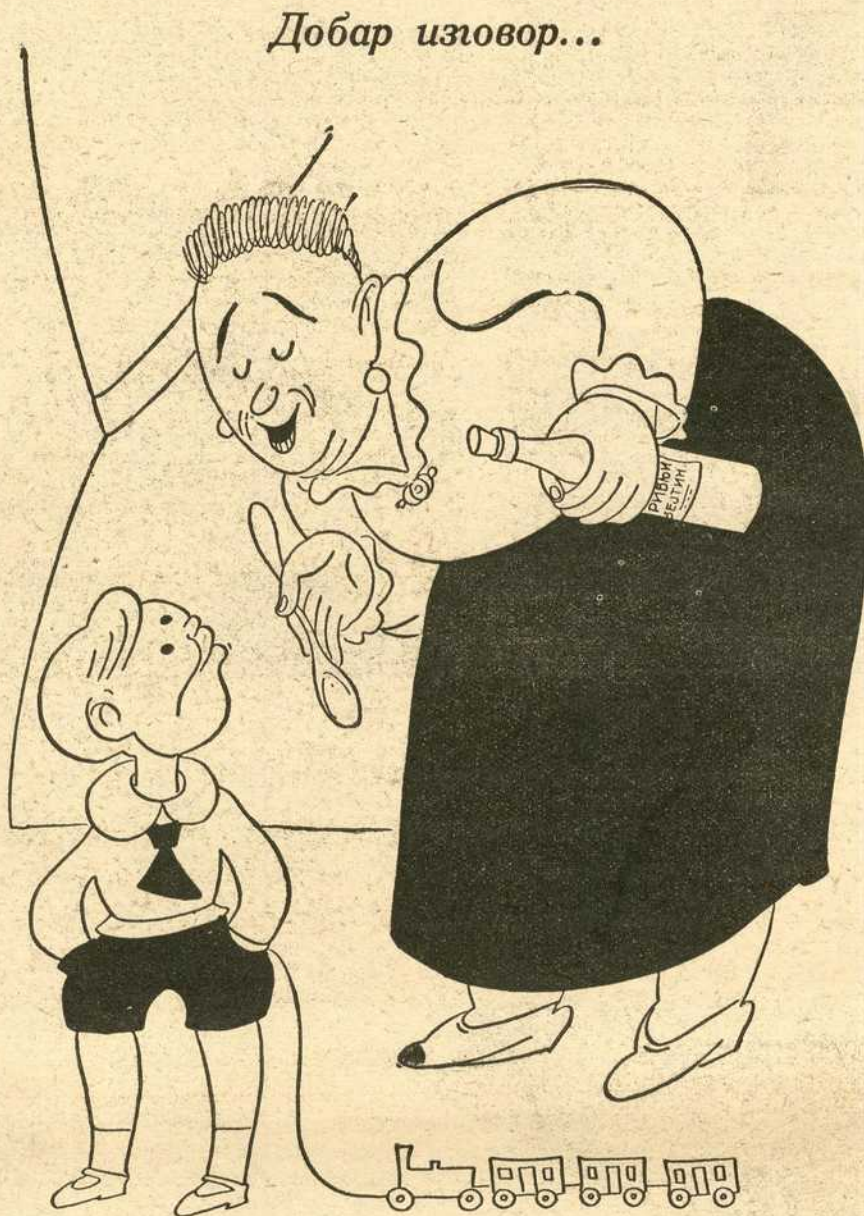
КОБНИ БИСЕР

Један трговац, који се бавио трговином између малих коралних острва и Океаније, неки Френк Милтон, стигао је на аустралиску обалу изнурен после буре и са десеткованом посадом. Био је у великој температури и тражио хитну лекарску помоћ. Пренели су га у болницу, где је у грозници испричао, како га гони фагус украденог бисера.

Френк Милтон годинама је путовао по Јужном Мору и прошле јесени на малом острву после буре наишао је у једном чамцу неког белог човека. Био је у грозници и на самрти. Признао је да је од неких урођеника украо велики бисер који је носио у кеси на прсима. Тражио је да се бисер врати урођеницима, јер је сазнао да доноси несрећу свакоме ко га носи.

Френк Милтон је узео бисер од човека који је умро у његовом наручју, али га није вратио, ма да је добио тачну адресу урођеничке породице. Од тога доба Френк Милтона гонила је стално несрећа. Изгубио је жену и дете, послови су ишли слабо и брод му је стално западао у циклоне. У болници је тражио да се бисер, који је лекарима показао, сместа пошаље на одређену адресу.

После неког времена Милтон је предравио. Уверен је да га је спасло враћање бисера. Изисао је из болни-

Добар изговор...

— А, чекај, чекај, тужићу те што кријеш толики зејтин!...

цао. Одједном госпа комшиница му строго рече:

— Пази, мотори, како закуцаваш те ексере... Можеш прсте да пребијеш! — Не могу! — одврати комшија

кроз зубе којима је држао други ексер.

— Како не можеш? — Тако лепо што ти придржаваш ексере, па ако се чекић и омакне, тебе ће а не мене...

СРЕДА, 17 ЈУНИ.

Стари наш позоришни ас, љубимац публике био ономад код лекара. Жалио се на јетру да му откажу послушност... Куцкао га лекар, притискивао, оскултирао и напослетку му рекао:

— Ако будеш умеренији у јелу, а нарочито у пићу бићеш веома стар...

— Е, баш ти хвала, докторе... Онда ћу ја да наставим овако да останем увек млад...

И, међу нама буди речено, наш љубимац тера ли тера по старом...

ЧЕТВРТАК, 18 ЈУНИ.

Жали се један школски надзорник моме комшији:

— Питам ономад у једној основној школи, сад пред крај године, једног шврћу: „Кад кажем — мој отац ће имати новаца, — које је то време? И, мали као из пушке одговори: „Тако око првог!“

ПЕТАК, 19 ЈУНИ.

Вајка се јуче нова служавка једне наше комшике:

— Ја мислим да се родитељи фуртум варају у својој деци... Мој покојни отац, молићу, једнако ми поповоа да никад нећу наћи никакву службу, а ја само у току ове недеље променила сам већ пет места...

СУБОТА, 20 ЈУНИ.

Јутрос се онај наш комшија, суплент, хвали сав срећан:

— Знате да је почела да говори наша беба...! — Е, проговорила?! А, уме ли већ да каже тата? — Па, донекле, уме. Не зна још само сугласнике, иначе све остало иде добро...! М-ћ.

це радостан и са заветом да ће посетити породицу урођеника, којој бисер припада да јој се извини што бисер није одмах вратио.

НАЂЕНО ГРОБЉЕ ИЗ ДОБА ВИКИНГА

На острву Амеј у западном делу Норвешке пронађено је гробље из доба Викинга. Између осталих нађено је и гроб једног ковача поред кога су били смештени сви његови алати. Ту је нађен један мач и секира, ватим когао од бронзе и игла слична крсту. На нађеним предметима урезани су разни орнаменти из којих се види да потичу из Енглеске или Ирске. Нађени гробови стари су отприлике хиљаду година.

РАК НЕ ИДЕ УНАЗАД

Није истина да ракови иду уназад. Са својих пет пари ногу они иду напред као све животиње. У води, међутим, рак плива помоћу свога силног репа који повија ка дну. Рак иде напред али плива назад.

ШПАРГЛЕ СПАСЛЕ БОЛЕСНИКА ОД ОПЕРАЦИЈЕ

У болници у Колдингу, у Данској, изведена је необична кура помоћу шпаргли. Један младић појео је услед непажње иглу од кравате. Игла је доспела већ у једнак и била је неопходно потребна операција да би се она извадила. Младић се бојао операције, и није хтео никако да пристане.

Стога су лекари наредили да му се даде трипут дневно велика порција шпаргли. Лекари су имали право јер дугачка, мекана влакна шпаргле обавила су са свих страна опасну иглу која стомаку и цревима није начинила никакве штете и младић је после неколико дана напустио здрав болницу.

ПРЕ 115 ГОДИНА ГРАЂЕНА ЈЕ ПРВА ЖЕЛЕЗНИЦА У ЕВРОПИ

Прва железница на континенту није грађена ни у Немачкој, ни у Француској, него у Чешкој. Равно пре 115 година почело је грађење прве европске железнице код Нетжебнице, близу Чешких Буђевовица. Железница је још исте године стављена у промет и доцније је одржавала везе између Буђевовица и Линца. Први сектор железнице био је дуг 55 километара и водио је из Буђевовица у Велешин.

КОЛИКА ЈЕ ТЕМПЕРАТУРА У САХАРИ

Врло често се тврди да се термометар у Сахари диже до 70 степени Целзиусових. Ово тврђење побио је скандинавски метеоролог О. Олуфсен, који је дуже времена истраживао Сахару. Иако је систематски тражио места са високом температуром, он није забележио већу температуру од 60 степени. Ипак и то је висока температура да је чачавији организам тенко издржава. Пешчани сирудови дању се толико загреју да

се по њима уопште не може корачати. Извори који долазе из дубине од 30 до 40 метара имају температуру од 20 до 25 степени.

Разлика између дневне и ноћне температуре је врло велика. Жива у термометру у року од неколико минута падне за 40 степени. Земља се, због недостатка влаге, необично брзо хлади. Док је температура ваздуха још 10 степени, суд са водом до пола закопан у песак почиње да се мрзне.

Иако у Сахари има места на којима годинама не падне ни кап кише, ипак просечно годишње пада око 100 милиметара разних водених талоба. Оборине падају у виду њускова, који често угрожавају караване. Иначе најнесноснија ствар у Сахари је ситан песак, који пробија одело, улази у очи, уши и лепа се о слузокожу. Сахара се често назива немом пустињом. Међутим, то се за њу не може да каже, јер се у њој стално чују неки шумови, звуци који долазе услед ваздушних струја и ветра. Занимљиво је да људи у Сахари не памте да је неко погинуо од грома, иако су олује доста честе.

Главни уредник Мирослав Стевановић * Уредник Мића Димитријевић * За фотографије Александар Симић * Пртач Ђорђе Лобачев * Уредништво Поенкареова ул. бр. 81. Телефон 25-010 * Власник и издавач: Српско издавачко предузеће А. Д. Јован Тановић * Администрација Дечанска 31, Београд. Тел. 24-001—10; штампа „Штампарња Београд“ А. Д., Дечанска 31. Тромесечна претплата: 46.— дин.

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

- 1) Калифа шпанског Марока Мулеј Хасан посетио је Мадрид. Крај њега с леве стране је Серано Суњер, шпански министар спољних послова.
- 2) Хиљаду и триста шпанских добровољаца, чланова „Плаве дивизије“, који су целу зиму издржали на Источном фронту, вратили су се у Мадрид на одмор. На станици су их дочекали чланови њихових породица и том приликом је дошло до дирљивих сцена.

(Foto: Vossler)

- 3) Бивши председник републике Финске Свинхуфид је одличан стрелац. И поред својих година он је узео учешћа у стрелачким такмичама у Виборги, где је однео победу у класи „олдбоја“.
- 4) Мађарски председник владе и министар спољних послова фон Калај посетио је Главни стан Вође Рајха. Ту га је дочекао министар спољних послова Рајха фон Рибентроп.
- 5) Нову врсту бицикла за двоје т. зв. „тандем“ конструисао је један проналазач из Готенбурга. Нови бицикл има један волан и два седишта која се налазе једно поред другог. Проналазач верује да ће његов проналазак после рата освојити свет.
- 6) Заменик Војног заповедника за Југоисток генерал пионира Кулце посетио је приликом свог инспекционог путовања по Србији разне јединице трупа.

СВЕ ЗБОГ КОНКУРСА ЗА РАДИО-СПИКЕРА,

Сад кад је све прошло можемо да се слатко изразоварамо и о тој теми... А та тема је: избор спикера београдске радио-станције! Боже, шта су грешни мужјеви препатили и истрпели због тог конкурса за радио спикера, да никоме Бог не да... Да ли због моде, или нечег другог, тек кад је радио расписао да му треба спикер, ушао неки ђаво у наше жене, па се и мамиле да — спикерују... Деведесет од сто жена почело да се вежба и свака уверена да је богом дани таленат спикерски. Чуле, жене, да се прича често о спикеркама, а нарочито чуле кад неко заокупи да хвали рецимо, спикерку тамо неке станице и кад каже:

— Е, што та спикерка има неки заводљив глас... Прави сексапилан, просто само њу човек да слуша.

Или чуле:

— Ја, богами никад и не слушам радио програм...

— Па шта, онда, слушаши?

— Само спикерку... Не говори, већ просто гуче, као голубица. Због ње сам у стању да плаћам и душу претплатам.

Чуле су можда и за оног махараџу што се слушајући радио, заљубио у спикерку и купио јој на поклон целу радио-станцију... Чуле све то па запела свака да постане спикерка. Мало им што су спикери код куће и за део комшилука, него им треба да их слуша цела земља и пола иностранства.

Тако нешто налик чула и госпа Радојка супруга г. Мике, инспектора. Њој нека пријатељица причала:

— Јао, слатка, само да му чујеш глас на радију... Сан! Сва се најезим па ме подиђу неки жмарци... Говори некако тихо, дубоко па топло, као да не говори на уста...

— Ју! зграула се госпа-Радојка, па него на шта говори?

— На душу! А онај мек, тонал глас као да милује... Ето, синић сам седела, овај мој био на некој седници за заштиту животиња и растиња, а ја отворила радио и пустила да ме милује...

— Како да те милује кад је био на седници?

— Ама, не он, него онај глас... Глас тог спикера...

— А-а-а! Па?

— Па кад је изговорио оно „Лаку ноћ“, сва сам затрепетала! као да је мени казао... И замисли, колико сам била луда. Одговорила сам му: „Лаку ноћ, срце!“

Слушала то госпа-Радојка и, наравно, прохтело јој се да и она милује — гласом! По себи се разуме, не да милује онако како „милује“ грешног господина Микку, рапаво и погрдно, него одистински, отприлике као онај о коме јој причала пријатељица... И зато чим је дошла кући, повукла се у најакустичнију одају, у — купатило! Служавка, још кад је наишла госпа-Радојка приметиле је да нешто није у реду. Оно „Добро вече Ержика“, изговорила је некако меко, топло, тако да се Ержика нашао у чуду, откуд толика нежност код госпође. Исто тако меко, дубоко и топло, као на позорници, рекла је мало затим госпођа да подложи „шпорет“ и да метне пасуљ да се подгреје...

И док се Ержика чудила, госпа Радојка ушла у купатило одакле се мало затим зачуо њен глас:

— Отсвирана је увертира из опере „Пајаци“! Сада ћете чути „Жена је варљива“ из опере „Риголето“. Изводи радио оркестар...

Ержика се забезекнула. У првом тренутку учинило јој се да је госпођа пренела радио у купатило, али се брзо уверила да радио-апарат стоји у спаваћој соби, тамо где је и био, и да је онај глас из купатила госпођин глас...

Те вечери, и за столем, и у свом понашању према г. Мики, госпа-Радојка је некако чудно говорила. Очигледно је било да јој је глас био непри-

родан. И, за несрећу, г. Мика је записао:

— Море, жено, тебе су канда, стегли крајници? Или си промукла... То је оно твоје босоног шеткање по кући. А, бар да немаш пантуфле па да се и не чуди човек!...

Сутрадан госпа Радојка говорила још дубље, промуклије, прекосутра још више, тако да, најзад, све то досадило г. Мики па јој је пред Ержиком рекао:

— Море, жено, говори шта ти је... Речи ми, лепо, или те боли гуша, па да те водим код лекара, или имитираш Зару Леандер...?!

Госпа-Радојка се зграула:

— Шта, ја имитирам Зару Леандер!? Какав простаклуц! Она може само мене да имитира...

— Па, лепо, боли ли те гуша?

— Та, остави ме једанпут на миру.

КО ОДАЈЕ ТАЈНЕ

Радикалски посланик Арса Дреновац после седнице у радикалском клубу, где су главну реч водили Таушановић и Раша Нинчић, обично је навраћао у стари Гранд-хотел. А ту су се скупљали, међу осталима, и сарад-

ници „Видела“, напредњачког јавног гласила. Ови, чим би спазили старог Арсу, окупили би се око њега и оба-сули га питањима:

— Зар тако ви, радикали? Хоћете да нас линчујете и упропастите? Па писмо вам ваљда децу клали? Зар писмо и ми Срби?

Арса би одмах њихове оптужбе оповргавао и уз чашу по чашу вина објашњавао каква су важна питања била на дневном реду Невњари би га савршено велте испитивали и извлачили од њега реч по реч, тако да Дреновац не би ни схватио шта им је све одао. А све у страху да они не помисле о радикалима што рђаво. Невњари би тако истински шта је говорено и рађено у противничком клубу.

Идућег дана већ би „Видело“ објављивало исцрпне податке о разговори-

Каква гуша... Говорим тако зато што ми се допада...

Трајало то тако, док једног дана не дође г. Мика кући и док не сазнаде од Ержике да се госпођа сваког дана по цело пре подне закључава у купатило и тамо нешто сама говори.

— Ено је милостива и сад тамо... Јадног г. Микку као да нешто пресеће. Остави штап и шешир и допуња се, ма колико му ноге клецале од узбуђења, до врата купатила и узе да вири кроз кључаоницу.

Имао шта и да види. На једној узци завезаној за туш над кадом висила је тепсија још његове покојне стармајке у којој се пекла баклава, а госпа-Радојка држала је у руци дрвену варљачу и оним измењеним гласом говорила:

— Сада ћете чути тачно време. Ударац о гонг означиће тачно два часа и четрдесет и пет минута!

Одмах затим разлеже се тресак вар-

јаче о тепсију, ова се опет откиде са узнице, тресну у каду која је била празна и то тако да се разлеже цела кућа. Г. Мика чисто отекочи, а кад поново наслони уво да ослушне, из тишине после треска, допре глас:

— Тачно два сата и четрдесет и пет минута. Сада ћете ћути српску емисију... а затим...

— да ти је муж дошао и да је крај-

ње време да се извучеш из купатила... настави г. Мика недокршену вест и луци песницом о врата на купатило.

Госпа-Радојка откључа врата и изиђе мало постиђена. Пред собом угледа г. Микку, црвеног од гнева.

— Јели ти! Шта радиш цео дан у купатилоу? Какав гонг и тачно време и какве емисије? А? говори...!

Јадан човек ни у спу није могао да слуги о чему се ради, нити је могао да наслути да госпа-Радојку спопала жеља да гласом милује радио слушаоце. Узалуд је покушавао да извуче признање. Госпа-Радојка је ћутала као заливена.

Тако су сели и за сто. Ручали ћутећи, а по ручку г. Мика отворно радио и то баш у тренутку када је спикер саопштавао:

— Извештавамо све учеснике на радио конкурс за спикерку да је избор спикера извршен!

— А-а-а-а! То ли је то твоје заварање по купатилоу? Хтела жена да конкурише за спикера... Гле, молим те, шта је измислила... Мало што мени чантраш на хоћеш и целом свету...!

Госпа-Радојка прибра се и сикну, али не више оним необичним гласом, већ својим робеним, оним којим је толико пута натерала грешног г. Микку страх у кости:

— Јест, па шта ми можеш! Хтела сам да будем спикер, па пукни...

— Гле! А знате ли ви, цењена госпођо, шта се тражи за једног спикера?

— Шта, шта се тражи... Тражи се глас!

— Глас, дабо'ме. Само какав глас?

— Па као мој. Топал, дубок... Глас који милује...

— Шта кажеш! Као твој? Твој глас милује?! Ха, ха, ха! Заценио се г. Мика. Милује али као копривом...

Реч по реч и направи се лом. На крају, пошто су све рекли што су имали да кажу једно другом, све се опет утишало. Госпа-Радојка је одустала да буде спикер и у купатило улази само да се окупа.

А Ержика је, сутрадан, причала „у поверењу“ по целом комшилуку како је господин предамивао госпођи што је хтела да милује све радио слушаоце, а она њему како он није у стању да је милује чак ни гласом...

М. Дим.

ИСТОРИСКЕ И ДРУГЕ АНЕКДОТЕ

ма у радикалском клубу. — Ко им само даје те извештаје? — чудили се чланови радикалског посланичког клуба. Чудио се и сам Арса Дреновац, не разумевајући да је он баш сам тај.

БУРА ЈАКШИЋ УГАБА...

Седео Бур Јакшић пред гостионицом „Код Крагујевца“ на Сави, сркутао бело вино и посматрао промет путника и робе, долазак и одлазак бродова. Упита га члан савске полиције:

— Шта радите, господине Буро?

— Ето, угабам, па никако да угодим! — одговара Буро.

— А шта то угабате?

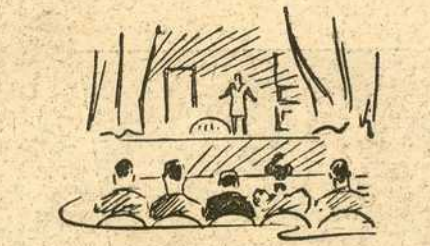
— Још по ручку сишао сам овамо да се сунчам и понијем коју чашу вина с киселом водом, на никако да угодим да и вино и воду понијем па да идем. Претекло ми вино, ја поручим

још воде. После ми претекло још киселе воде, ја поручим вина. Тако неколико пута и, ево, још нисам угодно. Претекло ми сад воде те морам опет искати вина. Бог једини зна шта све до краја може бити!

ИЛИЈА СТАНОЈЕВИЋ

Није ретка ствар да се глумцу у „наитију духа свјатаго“ догоди да испретура речи, па да каже ренимо: „Ноћу кад сија сунце блиставо, дању кад звезда јато трепери...“ Али популарном чича-Илији, како је сам

причао, део се редак малер да испретура речи у поетички комада и то на начин достојан њега.

Играо је у комедији она који не да да му се ћерка уда за неког трговачког књиговоју.

Али љубав побеђује. Отац мора да пристане и каже на крају:

— И тако је моја кћи постала жена трговачког књиговоје!

Али чича, кад је изговарао те речи није ни хтео да слуша шаптача, јер му се чинило да тај завршетак зна као Оченаш. — саплете и рече:

— И тако је моја жена постала кћи књиговачког трговоје!

Публика се смејала слатко. — многи су мислили да тако треба да буде — завеса је полако падала, а чича зајмурно од секирације, па верујући да је завеса већ пала, узвикнуо на отвореној сцени:

— Ау, шта ја одвалих!

Поново У ОЧЕВОМ ЗАГРЉАЈУ

(Снимци: А. Симић)

Поново је заблистала суза радости у оку Мајке Србије... Поново је устрептало срце многе мајке, оца, сестре, жене и деце... Отаџбини се вратило прошле недеље, још неколико стотина њених синова, а њима хранитељи, нада и сва утеха, једина узданица...

Вођа Великог Немачког Рајха подарио је још једном радост стотинама српских породица.

*

Дочек наше браће био је и овога пута дубоко потресан, величанствено дирљив... Плаќало се, грлило, јецало и благосиљало...

Престоница је још једном показала

како се брат воли, како је топао српски братски загрљај...

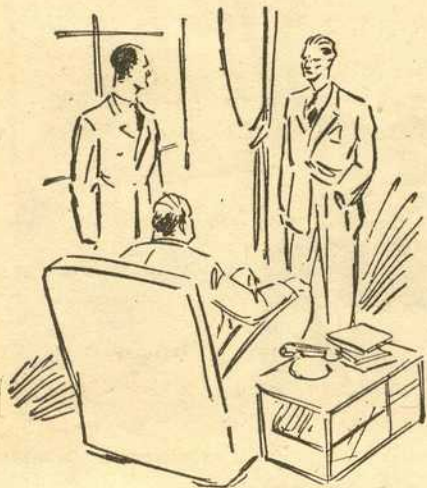
Београдом се још једном разлегли усклици среће, бескрајне радости! Још једном се отело из груди:

- Браћо, добро нам дошли!...
- Оцо мој!
- Сине!
- Децо моја...

Још једном је срце проговорило сузама радости и — сузама надања...

(21)

Бригаде за тајанствене догађаје постоје у свима великим градовима. Прво су установљене у Сједињеним Америчким Државама за сузбијање Ку-Клукс-Клана (тајна организација, која се личовањем борила против утицаја Прнаца, Индијанаца, католика, Ираца и Јевреја). Успеси бригаде за тајанствене догађаје били су толико убедљиви и одлучни да су те специјалне бригаде стваране у свима великим градовима. Основ методе рада био је да постоје скривене природне чињенице, као видољубивост, телепатија и друге, које нису приступачне усавршеним средствима криминалистичких истраживача. Те душевне и телесне чињенице нису повезане само с непознатим силама већ и с појединим личностима. Бригада се служила и науком о уобразици и надчулним појавама, мађијом и мистицизмом.

Карли је био вођа париске бригаде мистерија, као зналац парапсихологије и признати мајстор своје струке. Његови успеси кружили су по универзитетима као узори, а често је позиван у иностранство. Његови реферати о Лудвику, Тишнеру, Десоару или Хелвигу били су скупуљени а његове критике окултизма Фани Мозер важи као путоказ.

Стога није било чудновато што је Корде желео да буде код таквог претпостављеног. За њега је то значило будућност. Зато је тачно у три био код Морелија, прилично узбуђен. Ту је већ био и Карли.

Морели су обрати Карлију:

— Ако у овоме предмету наиђете на поједине драгоцене податке, њих је прикупио овај младик. Ако би га могли употребити, то би за њега била част а за мене радост.

Карлијеве сиво-плаве очи пажљиво су посматрале Кордеа. После тога рече:

— Видећемо. Дођите сутра до мене у ово исто време.

— Сад можете ићи, Корде! рече Морели.

Кад је он отишао обојица наставише своје разговоре.

Карли је имао само педесет година. Био је висок и витак; своју још густу косу чешљао је унатраг и имао је лепе, нервозне руке. Није имао ову неодређену укоченост којом се полицајци одликују. Његова појава је личила на доцента психијатрије. Израз његове особе био је у дубоко усађеним очима, које су се лагано покретале као објектив фотографског апарата.

— Хоћемо ли да прегледамо цео предмет? упита Морели.

— Знаш га скроз.

— Како?

— Знаш га скроз.

— Како је то могућно?

— То ћу вам објаснити допније. Сад ми је стало до тога да тачно знам да се не љутите на мене?

— Што афера прелази у ваше руке? Ни најмање Карли!... Напротив врло сам задовољан, јер се никако нисам могао снаћи. Ви то називате првомозом или тако некако. Чуди ме да вам то није раније наложено. Јер цела ствар...

Морели се насмешио, а Карли је то приметно.

— Рекао сам вам да ми је цео предмет познат и да ћу вам доцније нешто објаснити. Јесте ли саслушавани због јучерашњег атентата?

— Нисам. А не би ни користило.

— Добро. Можда ћу вас сутра опет видети. Међутим не предузимајте ништа.

— Хтео сам да испитам Цима Лонтона.

— Кажем вам: не предузимајте ништа.

Карли устаде:

— Дакле, можда до сутра.

— Нећете посетити предмет?

— Није ми потребан. Част ми је!

Морели је једва чекао да остане сам. Господа из специјалне бригаде врло су непријатна. Говорили су кратко и хладно, с висине, као свезнајући а непровидни као удаљени предео у магли. У тој тајанствености била је њихова јачина, јер се није могло знати да ли се иза тога крије какво знање. Морели није веровао да је Карлију већ познат предмет Блонделове улице број седам. Откуда би то знао? Зар се тим и таквим тврђењима не открива намера да се просто забавури надмоћност која и не постоји? Свакако Карли, са својим монголским очима лешне додикује Блонделовој улици но ја...

Отприлике у исто време седела су два човека у бапти познате летње гостионице „Код тетреба“ у Медонској шуми. Бело и зелено обојени столнови и столице, у засебним вењцима, били су около великог базена с водом. Густа лоза решетала је зраке јулског сунца и позивала свет на одмор у пријатној ладовини. Удаљен од Париза на пола сата возице колима „Тетреб“ је увек био добро посећен кад у вароши ометаша асфалт од врућине. Ко год је могао дошао би у ову шуму да бар неколико сати заборави на бриге.

Оба човека под једним вењаком беху усамљени. Један је био посланик Дипре а други Лебрен, кога је Корде означено као заступника Кимберлијских рудника за Европу. Посланик је изгледао јако раздражен. Био је блед.

— Ја ову ситуацију не могу примити као свршен чин. Ја се морам ожевити Глоријом, иначе...

— Шта „иначе?“ упита Лебрен правећи се као да му је то досадно. У ствари у њему је све врло.

— Ја нисам дрвена лутка, Лебрене! Овај атентат је удешена подвала!“

— Зар и они мртви?

— Да, и они!

— Промислите о томе, драги мој, јер ако би тако било, онда није потребно да претите...

— Ко прети?

— Па шта је значило малопре оно „иначе?“

— Значило је да нисам идијот! Учињене услуге морају се платити! ви каже он.

— Ако желите да се понашате тако непристојно, онда се немојте елегантно облачити. То се не слаже једно с другим. Ја сам вам обећао Глорију. Требало је данас да буде венчање. Она није могла доћи. Шта сам ја ту крив? Шта каже она?

— Још нисам могао да говорим о њом.

— Па шта се онда узбуђујете?

— Јер знам више но што ви слути-те...!

— Ви сте ми досадни, Дипре!

Дипре плану:

— Прозрео сам вас и вашу банду! Али не уображавајте да сам у вашим канџама! Или ће остати онако како смо уговорили или ћу ја учинити шта знам. И то без икаквог обзира!

Ту је скочио са седишта и позвао келнера.

— Седите! рече мирно Лебрен. И ви сте донекле у праву. Поверићу вам нешто.

Дипре се сручи на столицу као сви напрасити.

— Донесите нам хартију и мастило, поручи Дипре келнеру па се онда окрете Дипреу:

— Ви увек промашите! Као пријатељ, који вам жели добра, рећи ћу вам да сте идиот. За ту искреност не можете ми замерити, јер сам вас спасао кривичне одговорности, ја сам вас изгуро за посланика и чак вам припремам министарску фотељу. Имате отворени рачун код банке. Крећете се у најбољим друштвима и...

— А зар моје услуге нису ништа?

— Пустите ме да довршим. Признајем, да све што сам за вас учинио није било узалуд. Нешто сте и отплатили. Али, сразмерно то није много.

— А Грошемов избор за судског експерта зар је то мало?

Лебренево очи севнуше, али одмах мирно рече:

— Глорија је претекњија.

— Тек кад буде моја!

— То зависи од вас. Свака жена на њеном месту учинила би вам пакост.

Немојте ме престати прекидати!... Она се плаши вас а то није никакво чудо. Јесте ли јој бар једном доказали да је волите? Увиђате ли да је смешно једном бићу, које ужива у животу и у чијим жилама тече мексиканска крв, да буде продано једном обичном посланику као што сте ви?

Дипре га значајно погледа.

— Или можда мислите да ја стојим иза ње или да је она у другога заљубљена? Понављам: ви увек промашите! Нисте умели ни да преведете изразе двадесет пето годишње девојке. Мислите само на свој циљ у политици. Јесте ли јој икад дошанули какву реч или наговештај од чега би пријатно уздрхтао? Шта њој вреди ваше: „Госпоћице... драга моја... О, пардон?“ и ништа друго таквој девојци и то за пола године! Знате ли ви шта је сан сваке жене и шта жељно ишчекује?

Келнер је донео писаћи прибор. Дипре је запемео после овог изненадног прекрета и није приметно Лебренов срдити поглед.

— Ако се девојка буну и упушта се у врло опасне комбинације, које могу упропастити постојање наше организације, томе сте свему ви криви. Жена остаје жена. Ложница је адут! И то сам морао да кажем вама, човеку од педесет година!

— Што то нисте раније учинили?

— Јер ми је тек сада све јасно...

— А пре тога?

— Били сте врло непристојни. От-када много зрађујем имам широке погледе на свет а не скучене као партијски гласачи. Ко мисли да има и смрдљивог новца тај нек иде међу нормалне људе. Ко налази да је новац без за-даха тај ми се већ допада. Што се мене тиче, ни један мирис није јачи од мрисица велике банктоте. Ви сте на све то малочас заборавили.

— Зато што сам био љут...

— Односно бесан...

— Морам се тога одвићи. Знаш да ми то много смета...

Лебренево очи опет севнуше. Насмеја се и потапша Дипреа по плећима.

— Ја ћу вас одвићи од тога. Капитал је неурачунљив али непрорачунљиво је убитачно. Даћу вам један са-вет. Одмах напишите Глорији писмо. То ми је пало на ум после ваше блу-таве претње. Одмах сам осетио где вас тишти.

— Шта да јој пишем? Како мисли-те? упита Дипре мало узнемирени.

— Љубавно писмо. Завршите га: да ћете извршити самоубиство ако одмах не пристане на венчање. Ја вам гарантујем за успех.

— Хоће ли она добити то писмо?

— Она је толико исто болесна колико ви и ја. Не жели да вас види и то је све.

— А не помисаљате шта ће се десити због тога?

— Не праскајте понова! Жене никад не мисле на последнице. А најмање Глорија. Зар то нисте приметили у њеним очима.

На путу слоге

С Авале плаве кликће орао бели

А тамо доле — куд Морава тече —

Мајци нашој судба нове дане дели.

Осамљена, горда људ'ма једном рече:

Само слога Србина спасава.

Летели су дани борби, среће, страха...

Оно што пораз би поста опет слава!

Године су текле у вечности праха.

Ал' понеше искру која васкрсава...

Стишаше се буре. И згаришта стоје.

Ручевине свеже причају нам често:

Бескрајно је поље, дајте снаге своје

И чувајте часно своје свето место;

Нек' извори, поља, градови и села

Акордима среће ископају врела —

Снагама новим, које ће да жању

Прокујале дане и плодове тешке.

Ал' оне ће сложено и ноћу и дању

Собом носит' дух прошлости витешке...

А кад једног часа од тегаба падну

Врело ће ново из крви потећи

А та дела — слоге — много ће нам рећи...

Вуприја, јуна 1942.

Вукосава Којадиновић,
уч. VIII раз. гимназије

(Наставиће се)

Српско коло
Нек' се вије,
К'о тробојка Србадије...
Будите нам ведри, чили
Ви Српчићи наши мили!

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНОДЕ И ПОУЧЕ

Материна љубав

На слици видите једног страшног лава,
Кад га погледате, ухвати вас страва,
Кожа вам се јежи, коса вам се диже,
Кад га и на слици гледате изближе.

Ко би смео, децо, прићи томе лаву?
Ја то не бих смео ни за живу главу,
Иако сам од вас старији и већи,
С мегдана сам готов „јуначки“ побећи!

Ал' видите мајку где пред њиме клечи,
Склопила је руке и моли без речи:
„Ах, врати ми сина, мога малог Пају!“ —
И лавови каткад сажалил' се знају.

И дирнуше лава, цара животиња,
(Јер и у њем' љубав родитељска тиња)
Сузе, молбе мајке и несрећа веља
Па погледом страшним престаде да стреља.

У очима дивљим нестало му плама,
Јер пред њиме клечи једна жена сама
И моли за милост њега горског цара; —
И гвоздено срце лепа реч отвара.

Још у дивљем срцу једне горске звери
Тада светла искра тихо затрепери,
И врати јој сина, сву надежду њену:
Поштујте, децо, мајку — ту свету жену!

Превео и препевао
Александар Милићевић

Питања

- 1) Коју животињу видите на слици; каква је она?
- 2) Зашто се лаву не сме прићи?
- 3) Шта је урадила мајка пред лавом; зашто?
- 4) Шта је дирнуло лава?
- 5) Допуните ову изреку: „лепа реч...“
- 6) Да ли је лав вратио дете? Зашто?

Одговорите, децо, на горња питања усмено (родитељима или учитељима):
„Зашто мати воли своју децу; Зашто деца треба да воле своју мајку?
Препричајте, децо, ову песму писмено.“

Два друга

Ви знате, децо, да вам се не каже:
Пас се с вуком никад баш добро не
слаже;
Ал' правило свако има изузетка,
Да се ипак здруже, прилика је ретка.

И једнога дана, ни сам не знам како,
Пас и вук кроз шуму шетаху пољано;
На сваком кораку (и кад листак шушне)
Вук одмах застане и добро послушне;

Кад птица полети и под облак пр'не,
Вук начули уши и одмах претрне:
„Та идимо мирно“, рекао му друг,
„Од очију људских скрива нас тај луг;

Никаква опасност не прети нам више,
Од шумице ове — где ћеш место тише?“
„Знам, знам“, рече престрављени вуц,
„Ал' ме ипак плаши и најмањи звук.“

„Е, онда ми реци, хтео бих да знам,
Узрок твога страха да схватим и сам.“
„Истину ти велим“, рекао је вуц,
Мене свугде гоне к'о да сам хајдук.“

„А, сад ми је јасно“, додао је пас,
„Што те људи гоне и грде на глас;
Штеточина права одувек си био,
Зато, брајко, ником ниси ти ни мио.“

Превео и препевао
Александар Милићевић

Питања

- 1) Зашто се пас и вук никада добро не слажу?
- 2) Када су се ипак здружили, куда су шетали пас и вуц?
- 3) За време шетње, шта је све чинио вуц?
- 4) Зашто је шума погодна за вука?
- 5) Шта је питао пас вука, шта му је овај одговорио?
- 6) Шта раде људи са штеточинама?

Одговорите, децо, на горња питања писмено (родитељима или учитељима):
шта су то другови; имате ли ви другова?
Препричајте, децо, ову песму усмено.

Езовове БАСНЕ

Од данашњег броја „КОЛО“ ће доносити најбоље басне, које су икад написане. Њихов творац је Езов, један роб, који је живео пре 2500 година. За њега историја каже да је био веома ружан, али да је био велике памети, дивовит и досетљив. Он је својим баснама забављао своје господаре и њихове госте, а његове речи преносиле су се од уста до уста, стотинама и хиљадама година, па су, тако дошле и до нас... Ми ћемо вам, децо, дати Езовове басне мало измењене и препричане, и верујемо да ће вам се допсти.

Ове басне причају, од којих је свака један стари дукат, који никад неће изгубити свој сјај, илустровао је један од најбољих илустратора света нашега доба ИЛИЈА БЕШКОВ.

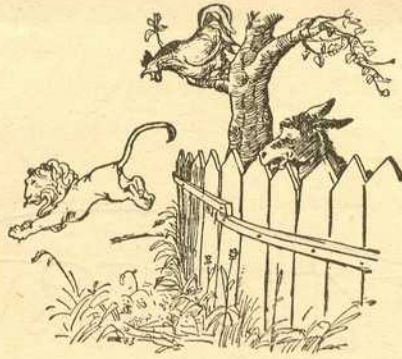
Лав и магарац

Магарац лежао у двориншту, а петла, који је седео на једној грани, гледао у поље. Из помрчине се појави један гладан лав. Таман се био спремно да прескочи ограду, а петлао размаха крилима и поче да кукуриче. Лав задрхта и подиже очи дрвету.

— Каква ли је то звер, што виче на дрвету? — помисли он. — Вероватно је силнији од мене. Боље ће бити да бежим, док није скочио на мене.

И, пошто подви реп, лав, Цар свих животиња, побеже главом без обзира. Магарац скочи:

— Кад си се ти тако уплашио од петла, шта би радно тек кад би ме-

не видео? Крв би ти се следила у жилама!

И поче магарац да јури лава.

Али, чим изађе у поље, лав се окрену и поједе га.

Лавица и лисица

Среле се лавица и лисица и почеле разговор.

— Како си, сестро лавице? — упита лисица.

— Веома сам добро. Синоћ сам добила једно мало лавче.

— Зар само једно? Боже, како сте неплодни ви лавови! Ако имаш вре-

мена сврати мало до моје јазбине. Пуна је малих лисица. Сваке ноћи им доносимо по неколико закланих

нилади. Ја сам родила петоро, а ти само једно!

— Једно, али је — лав! одговори лавица и оде даље.

Дете у води

Једно дете пало са обале у воду и почело да се дави.

— У помоћ, у помоћ! — викало је дете и махало рукама.

Прошао један путник, и, пре но што је извадио дете из воде, почео да га грди.

— Чико, молим те, најпре ме извади из воде, па ме после грди! Јер, док ме ти изгрдиш, ја ћу се удавити!

Магарац и цврчки

Једном се магарац зауставио крај потока једне баните и начуљно уши. Сакривени негде у дветним лејама,

певали су цврчки. Песма им је била тако лепа, да је срце клонцавог магараца почело да се тони. Кад су мали певачи завршили песму, магарац уздахну и рече им:

— Хеј, певачи, кажите ми шта је дете, кад тако лепо певате?

— Зашто?

— Па, тако. И ја, истина, имам леп глас, али ипак није као ваш. Хтео бих да једем исту храну као ви, неби ми се глас поправио.

Цврчки одговорише:

— Ми пијемо само росне капљице.

Од тога дана и магарац поче да пије само росне капљице. Шест дана је пио, а седми дан лисица од глади.

Како НАДОКНАДИТИ ВИСОКЕ ЦЕНЕ ТКАНИНА?

Свима нам је познато да су цене текстила знатно скочиле, чиме су природно поскупела и одећа, како мушка тако и женска. А ипак би било могуће високе цене тканина надокнадити на другој страни, тојест, кад се при кројењу не би сувише галантно поступао. Ко даје да му се шију одећа код кројача и кројачице, зна како се често пута врло неекономично поступа са материјалом. Сукња, на пример, припремљена за пробу, дугачка је скоро до земље, непотребно дуги бивају и рукави, код костима и жакета, иако је пре тога узета мера. Свака кројачина као и кројач, знају унапред да овако непотребно исечени парчићи материјала нису ни за какву употребу, сем за закрпе.

Бициклизам све више осваја женски свет. Мода се постарала и за то да бициклисткиње могу упражњавати овај леп и практичан спорт а да не губе од своје елеганције и женствености. На слици видимо свилену хаљину непита мустре за топле сунчане дане. Хаљина је спреда набрана а у струку затегнута. Сукња је у „глоки“ а руке су наге.

При пажљивом кројењу уштедело би се најмање четврт метра материјала, што при данашњој скупоћи значи приличну уштеду, која ће макар донекле надокнадити високу цену материјала.

Било би у интересу самих кројача и кројачица када би својим муштеријама уштедели што више материјала.

Жена и Бицикл

Поврће треба пре употребе добро опрати

У доба богатства поврћа, којем смо се сви толико радовали, треба да напоменемо свима домаћинцама, да је неопходно потребно све врсте поврћа пре њихове употребе што темељније опрати. Не смемо никад заборавити да је поврће израсло из земље, која је пре неколико месеци била добро наубрена и зато пуна све могуће нечистоће; не смемо заборавити да се ова нечистоћа током времена повећала на поврћу услед кише или заливања. Не смемо на крају заборавити, да су многе врсте поврћа у току рашћења биле прскане разним сретствима, која не морају бити баш најздравија за људски организам. Зато: свако поврће најтемељније оперите увек и у свакој прилици, осветлите му највећу пажњу а при том не штедите ни труда ни времена. Поврће треба увек прати у неколико вода. Приликом сваког мењања воде не заборавите да добро оперете суд у коме перете поврће. То је по-

ребно вато, да на видовима суда не би остало ни најмање нечистоће која се скинула са поврћа у претходном прању. С друге стране, није препоручљиво остављати поврће да дуго своји у води, јер ћете имати нежељен утицај на јачину, укус и арому поврћа. Прање поврћа које треба да буде темељно и енергично мора у исто време да буде и врло брзо. За прање поврћа веома је препоручљиво велико сито од жице; поврће треба ставити на дно и прати испод чесме од водовода или под пумпом, разуме се увек тамо где је пијаћа вода. Неке врсте поврћа као кромпир (ако хоћемо да их кувамо са љуском) затим лимунови, мрква итд., треба прати било чистом крпом или још боље сасвим меком четком, која ће служити само за ову сврху. Пошто сте на овај начин добро поврће опрали на крају га оплакните још у неколико вода.

Други модел је такође интересан. Тамно плава сукња са двема широким „голфалтима“ и пригаста блуза плаве беле и црвене боје са малим четкићима. Младачког изгледа, овај модел врло добро пристаје млађим особама.

Модни креатори предвидели су и кишне даме. Црвена пелерина од чоје са карираном поставом, затвара се патент-затварачем. Капуљача је од непромочивог гумираног штофа, карирана, бледе црвене боје. Ова три модела су рад Мајсторске школе у Минхену.

(Fotos: Europa Sonderdienst)

Муста

ПИСАЦ: ЗОРАН БОКШАН

Того дана био сам слободан, и чинило ми је задовољство да лутам улицама, и да се заустављам пред изложима. Истина ни сам имао намеру да нешто купим, али све те шарене ситнице иза блиставог стакла излога необично ме забављале...

У једном тренутку нашао сам се пред једним излогом заједно с неком младом плавушом необичне лепоте. Она гледала свилене блузе, а ја гледао њу. Она пође и стаде испред другог излога. Ја за њом...

Тако се то отегло дуж целе главне улице. Мене више нису забављали излози. Плавуша је била толико лепа, да бих за њу, мирне душе, дао све излоге света, и, наравно, све што се у тим изложима налази.

Код једног излога, ко зна којег по реду, плавуша се спрема да постави свој „пут“, а један младић ми се обрати непосредно:

— Згодна мала!

— Згодна! — признадох ја — много бих дао да могу да јој приђем.

Плавуша већ стајаше пред једним излогом недалеко од нас, а непознати младић ми напусти:

— Могло би то да се уреди. Стари начин: ви је и даље пратите, ја ћу да јој приђем и понашају се непристојно, а ви притрчите да је „заштитите“, ударите ме неколико пута, узмете се најљубиво — и све ће бити у реду. Само, колико ћу добити за ту услугу?

Био сам готов да му понудим велико благо за ту занста велику услугу, и дође ми на намет срећна идеја:

— Сто комада цигарета?

— Пристајем! — рече младић! Напосао!

Наставих да пратим плавушу, а младић се изгуби, да би је у згодном тренутку „пресрео“, како смо се већ били договорили. Био сам веома нестрљив,

али сам се надао да ће паш план успети. Стотину цигарета — на то је мала цена за овакву лепотицу!

Плавуша је већ корачала стазама парка, а ја био близу ње. Окренуо сам се да видим где је мој „завереник“, али се мало уплаших кад видех да га нема. Наставио сам да пратим плавушу...

На месту где стаза прави завијатак, појави се непознати и упути се право мојој плавуши. Не бих умео да вам кажем да ли је младић био довољно „дрзак“ с плавушом, и да ли јој је нешто рекао. Ја сам био толико нестрљив и навало сам на њега одмах, разуме се к'обојажк... Међутим, он...

Лечио сам се три дана и привијао облоге. Од нервозе сам попустио стотину цигарета, које сам хтео да дам непознатом, као награду за његову услугу.

Једно ми око још затворено и мокро. Са оним другим, здравим, загледам сад на улици сваког мушкарца, неби ли пронашао варалицу. Он ме преварио, али било би право да ми да барем стотину цигарета, јер, напо-слетку, ја сам нему учинио услугу.

Књижевник

ПИСАЦ: СТЕПАН ЦАДЕК

Ако бисте позвали Петра Илића да с вама посети неку сликарску изложбу, он би набу-сито рекао:

— Не волим уметност!

Просто и јасно: „Не волим уметност, не волим књижевност!“ Међутим мора се признати да је Петар Илић имао дубљег разлога да тако мисли. Данас, кад му је педесет година, он се сећа како је некада имао сасвим друго мишљење о тим „нај-узвишенијим манифестацијама људског ума“.

жевност и књижевнике. По сео дан могла је она да прича Петру Илићу о песмама и романима. А он се мрштио... Али, увидео најзад да се мора на том пољу „истаћи“, иначе од љубави нема ништа. Узгред буди речено, предмет његове љубави је био богата миражика и вредело прогу-тати књижевност...

Само, не уображавајте, да је Петар Илић сео и почео да „студира“ књижевност, и књижевни „занат“. Не. И тога пута срећа му се насмејала.

Код његове газдарице некад је ста-новао неки самац, који је „уобража-вао да се писањем може зарадити хлеб“. Он је, по свој прилици, писао много, јер после његовог принудног одласка, газдарица задржала његова

причу Петра Илића. Колеге му честита-ше. Његова љубав била одушевље-на, и слатко му цвркулала:

— Нисам ни сањала да се у вама крије велики таленат!

Даље је ишло лако, с изузетком што се требало само помучити и преписа-ти и дуже приче. Не треба да вам ка-жем да се Петар Илић оженио „љуби-тељском књижевности“ и да се „ува-лио“ у добар мирас. После га наиме-новали за чиновника у унутрашњости. А, живот текао даље, што рекли пе-сници и трговачки помоћници.

Петар Илић писао и писао, управо преписивао из неисприног кофера за-борављеног самца. Кофер и хартије био давно откупио од своје газдари-це из доба студентског живота.

И све би добро ишло, да ђаво не на-тера Петра Илића, већ реномбраног књижевника да лично оде у Београд и понуди причу уреднику једног ве-ликог листа.

Седео Илић у наслоњачи крај уред-ничког стола, док је овај читао пону-ђену причу. А кад је прочитао, небе-са се срушише. Деси се оно што се морало десити једног дана...

Уредник скочи као тигар и баца хартију Петру Илићу у лице:

— Аха! Ви сте тај!

Чекао сам вас годинама! Занимало ме докле ће ићи ваша безочност! А сад сте се усудили да сами додете и да ми лично понудите причу, коју сам ја написао! Ја, допове!

Вероваћете да Петру Илићу није би-ло лако. Проклињао час кад се при-хватио пера, и брисао хладан зној што га свог облио...

— Напоље! — викнуо уредник. — Доста сте ме крали седам година! На-поље!

У друштву Петра Илића не поми-њите уметност и књижевност. Огорче-но ће вам увек рећи:

— Глупости! Не волим књижев-ност!...

И Петар Илић је био млад. Био, разуме се, и гимназиста. Перо и хар-тију мрзео је из дна душе. Други младићи су писали песме и препира-ли се...

После, уписао се Петар Илић и на студије. Студира човек и спрема се за велике задатке. Око њега професо-ри и лепе колегице, које га навеле на једну мисао — да треба да се за-љуби. Е, ту је настао и преокрет...

Како то да се деси да се заљуби баш у девојку, која је „волела“ књи-

два кофера, од којих је један био пре-пуни прича, новела и књижевних ра-спрва. Газдарица показала једном приликом Петру Илићу те кофере, с очигледном намером, да му покаже каквих све има самана и дангуба.

И Илић је „легао“ на посао. Прво изабрао из заоставштине избаченог самца једну кратку причу. Кратку за-то, што је Петра Илића мрзело да ду-го преписује. А кад је био готов ста-вио испод приче просто свој потпис.

Једнога дана један лист објави ту

Савети НАШЕТАЛЕКАРА

Користи и штете

ОД СУНЧАЊА

Након једне дуге и хладне зи-ме и после кратког и промен-љивог пролећа, човек једва дочека лето, када сунце и ваздух по-стају топлији и када човек може сво-је тело, види толико претрпано оде-ћом, да изложи благотворном утицају сунца и ваздуха.

Нема сумње да сунчеви зраци по-вољно утичу на човечије тело. Пре свега они поттичу рад многих наших органа и убрзавају промет материја у њему, што је од необичне важности за одржање здравља. Због тога се чо-век за време и после сунчања тако пријатно осећа. Али, излагање тела сунчевим зрацима има и других кор-исти. Оно има за последицу стварање у кожи заштитног слоја пигмента (за-то кожа постаје мрка!), који штити организам од сувишног и штетног утицаја сунчевих зракова. Познато је да се „подрнеле“ особе могу много дуже излагати сунцу од осталих без икаквих негода. То има и свој прак-тичан значај за оне који морају дуго да буду на сунцу, као напр. војници, радници у пољу и др. Због тога је потребно да све те особе постепеним и умереним сунчањем постигну врсту отпорности против штетног утицаја прекомерног и наглог сунчања.

*

Јер дужетрајније и нарочито нагло излагање тела сунчевим зрацима мо-же да има штетних последица. После таког поступка, особа може да осети јаку главобољу, да добије повишену температуру, па и до 39° и да повра-ћа. То су знаци сунчанице. Неки пут ти се знаци могу погоршати, ако на-ступи тежи надражај можданица. С тога је и сунчаница непријатна и ка-да се појави, треба одмах предузети мере у циљу лечења. Најбоље је та-кву особу ставити у хлад, са уздиг-нутом главом и хладним облозима на челу, а уз то треба је распочати та-ко да је ништа не стеже. Ако се по-сле тога знаци болести не стишају, треба звати лекара.

*

Међутим јако и дуготрајно сунча-ње може да има и других последица. Познато је да се рак на кожи појав-љује баш на отвореним местима и то оним која су највише изложена сун-цу, тј. на лицу и на рукама. Скоро никада се рак на кожи не појављује на другим деловима тела. Та чињени-ца већ говори у прилог претпоставке да сунчеви зраци и рак на кожи мо-рају бити у некој узајамној вези. Ако се томе дода и факат да од ове бо-лести оболе најчешће земљорадници, који су тако рећи целог дана на по-љу и изложени сунцу, онда ова прет-поставка постаје још вероватнија. Ру-ководи се тиме, један медицински научник је излагао заморчиће више месеци непрекидно јаким сунчевим зрацима и на тај начин постигао је да је већина од њих добила рак на кожи и то баш на оним местима на којима су зраци деловали. Према томе мора се примити факат да прекомер-но и јако сунчање може да изазове рак на кожи. Због тога лекари и ме-дински стручњаци у последње вре-ме све чешће упозоравају на ту чи-њеницу.

*

Док здравом организму умерено сун-чање не штети, дотле оно може бити штетно за извесне болеснике. Тако је познато да туберкулозни болесници или болесници са повишеним крвним притиском не треба да се сунчају. Јер им то може знатно погоршати стање болести. С друге пак стране код сла-буњавих и малокрвних особа, нарочито деце, сунчање делује као најбо-љи лек. С тога треба увек водити ра-чуна о томе ко, када и колико може да се сунча. А опште правило треба да гласи: са сунчањем никада не тре-ба претеривати.

Др. С.

- 1) Командант једне оклопне дивизије, пре продора, држи кратко саветовање са својим официрима. Наредено је да се обруч око опкољених болшевика још пре мрака мора да затвори.
- 2) Пешадија чека у рововима тренутак да пређе у напад.
- 3) Официр и војник у истом борбеном реду. Командир догледом посматра дејство напада „Штука“, које треба да пробију пут пешадији за даље напредовање.
- 4) И артиљерија учествује у огорченој бици. Официр-посматрач ликује од радости због пуног поготка и непријатељски бункер.
- 5) Немачка пешадија у незадржливом налету. У истим рупама у земљи поред немачких војника налазе се и заробљени совјетски војници, који због жестоке паљбе не могу још да буду транспортовани у позадину.
- 6) У брзом напредовању тенкова затвара се обруч око опкољених непријатељских снага. „Казан“ је потпуно и непријатељске групе су пред неминовним уништењем.
- 7) У „казану“ после завршене битке. На све стране разорена возила, камиони, топови.
- 8) Резултат велике битке код Харкова: Дугачке колоне заробљених Тимошенкових армија крећу у логоре...

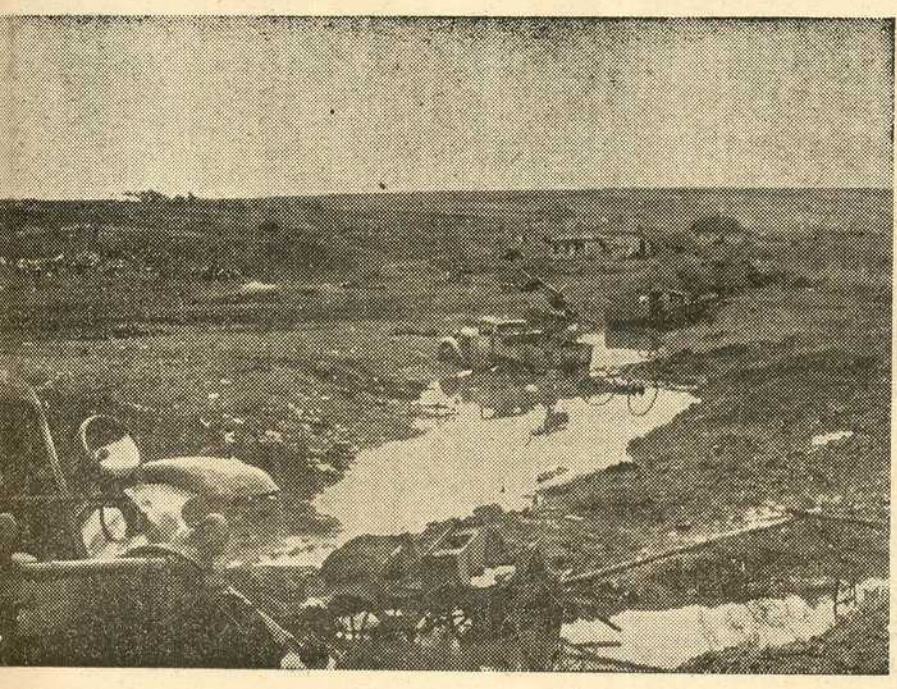
WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
Е
К
Е

"Kasaba" kod Karakoba

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

Стара игра У НОВОМ ОБЛИКУ

1) Лево — Бели краљ је готов. Он достојанствено посматра свог поданика, пешака.

2) Десно — Суверено посматра бели краљ нападачке маневре свог противника. Он сматра да је „господар ситуације“.

глине, боји и пече у керамичарској пећи. Разуме се да при том даје својим краљевима, тркачима и пешацима одговарајуће карактеристике.

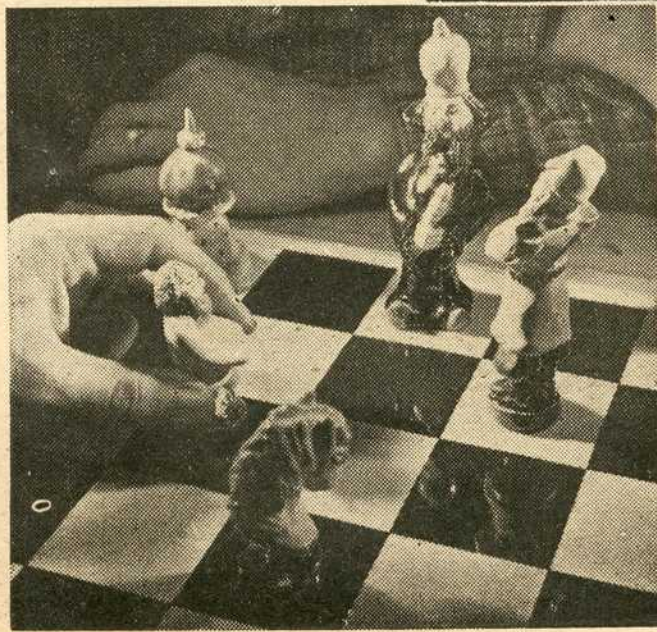
Колико је имао успеха у том послу, види се из наше серије слика. Фигуре су лене и живе. Краљеви су достојанствени, даме љупке и кокетне, пешаци изгледају као превејани сељаци. Тако прави играч може у борби која се развија на шаховској дасци да црпи инспирације из лика својих фигура.

Краљевска игра шах води своје порекло из најстаријих времена. Она се играла и игра код свих цивилизованих народа прошлости и садашњости већ вековима. Број љубитеља шаховске игре пење се на милионе. Иако је главни смисао игре, која захтева велику духовну срећеност, остао исти, сама табла и фигуре често су мењали облик. Поред обичних дрвених плоча са карактеристичним коцкама, налазе се и табле с драгоценим уметничким радовима. Поред фигура масовне фабричке израде, има и уметничких резбарија из племенитих врста дрвета, слонове кости па и порцелана.

Један прашки керамичар, као одушевљени шахиста, дошао је на срећну идеју да да нови облик фигурама своје омиљене игре. Он их прави од

(Fotos: Belgradar Fotoagentur)

4) Лево — Шах-мат! Бели је победио, „црни“ краљ се понизно предаје.

3) Бели фронт је готов. Борба са „црним“ може да отпочне.

(Fotos: Kofent)

Коме лику припада који глас?

У београдској радио-станици владала је ових дана необична живост. Просторије у које, сем намештеника, имају приступа само ретки гости, оживеле су одједном. Преко стотину лица гискало се њима. Шта се у ствари десило? Београдска радио-станица објавила је да тражи нове спикере за своје српске емисије. И, свако који је веровао да има „добар глас“ за микрофон, могао је да се такмичи.

Пријавили су се многи, али изабрано је свега десетак. Јер, као што се људи варају у оцењивању своје личности, тако се варају и у погледу свог гласа. Многи су отпали већ после првих изговорених речи пред микрофоном.

Сам испит био је врло лак. Сваки такмичар добио је кратак текст који је требало да прочита пред микрофоном. У просторији за појачање гласа седела је комисија искусних стручњака која је вршила оцену и избор. Да би се отстранио утицај личности, прозорче које иначе гледа у спикерову ћелију било је застрто платном. Такмичар је био сам с микрофоном и могао је несметано да говори, комисија пак чула је само глас и није видела личност.

Изабрана су десеторица господа, чији гласови одговарају свим условима. Они долазе у ужи избор. Од дама, нажалост ниједна није пружила доказа да жена себе боље познаје него мушкарац.

Ко ће од десеторице господа бити изабран? У понедељак 22 јуна слушаоци српског часа сами ће о томе да одлуче.

„КОЛО“ пак поставља својим читаоцима друго питање и с тим у вези расписује посебне награде. Питање гласи: „КОМЕ ЛИЦУ ПРИПАДА КОЈИ ГЛАС?“

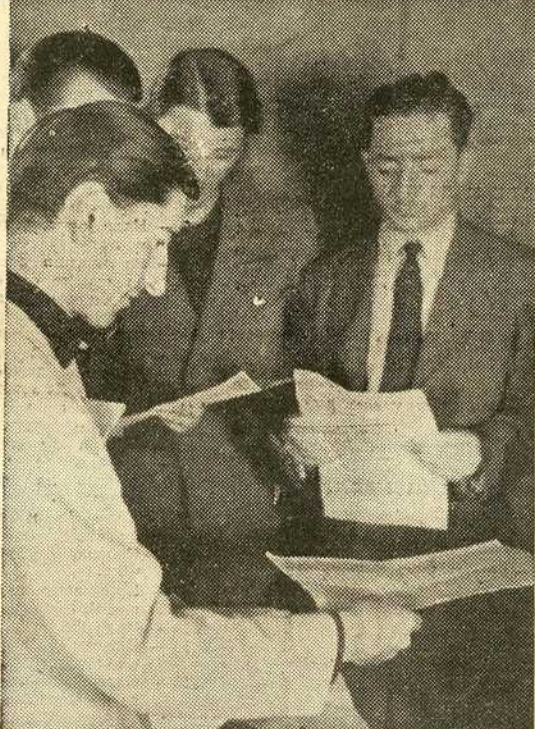
Зато и објављујемо портрете десеторице господа такмичара међу којима има да се изврши ужи избор за спикера. Сlike су означене словима од А до И. На радиу ће се чути њихови гласови под бројевима од 1 до 10. Сада треба погодити који глас припада којој слици, односно којем објављеном лику! То и није тако тешко као што у први мах изгледа. Ако нико не погоди свих десет гласова, прву награду „Кола“ добиће онај читалац који погоди највећи број гласова. Ако погоде једнако више њих, одлучује коцка. Решења треба исписати на купону који је отштампан на страни радио-програма, у овом броју и послати на адресу: Уредништво „Кола“, Београд, Поенкареова 31, закључно до 28 јуна о. г.

Решења ће прегледати нарочита комисија састављена од г. г. М. Стевановића, М. Димитријевића, А. Симића, В. Финна од стране Уредништва „Кола“ и г. Виктора Петерса од стране Пропагандног одељења.

Комисија ће донети одлуку под надзором члана управе Београдске радио-станице и њена решења су коначна.

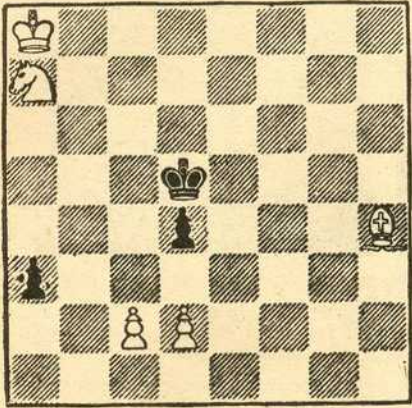
Расписано је ТРИДЕСЕТ НАГРАДА и то: 1. НАГРАДА од 5.000 ДИНАРА; 2. НАГРАДА од 2.500 ДИНАРА; 3. НАГРАДА од 1.000 ДИНАРА. Од 4 до 20 награда су лепе књиге, од 20—30 награда је једногодишња претплата на „Кола“. Сем тога биће подељено 30 утешних награда у виду улазница за недељне преподневне претставе Београдске позорнице „Снага кроз радост“, у биоскопу „Београд“ на Теразијама.

Обратите пажњу: У понедељак 22 јуна биће емитовани гласови све десеторице такмичара. Покушајте да погодите коме лику припада који глас!

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 25
К. А. Кубел

Бели на потезу добија.

Чини се да је немогуће зауставити слободног црног пешака да не оде за краљицу. Ипак постоји комбинација, врло духовита, да се спречи постављање црне краљице и осигура бело ме победа.

Решење проблема бр. 24 (В. Бера):
1) Sg1-e2.

КРАЉЕВ ГАМБИТ

Бели: др. Крејчик. — Црни: аматер.
1) e2-e4, e7-e5; 2) f2-f4, e5-f4; 3) Sg1-f3, Lf8-e7; 4) Lf1-c4, Le7-h4+; 5) g2-g3, f4-g3; 6) 0-0, g3-h2+; 7) Kgl-h1, Lh4-g3; 8) Lc4-f7+! Ke8-f7; 9) Sf3-e5+, Kf7-e6; 10) Dd1-g4+, Ke6-d6; 11) Se5-c4+, Kd6-c5; 12) d2-d4+, Kc5-c4; 13) Dg4-e2+, Kc4-d4; 14) De2-d3+, Kd4-c5; 15) Lc1-e3+, Kc5-b4; 16) a2-a3+, Kb4-a5; 17) b2-b4+, Ka5-a4; 18) Sd1-c3 mat.

Бечки шаховски вештак др. Крејчик, познат и као аутор разних шаховских дела, елегантно је водио напад. Док би се многи други задовољно узимањем краљице, за што му се у једном тренутку пружила прилика, Крејчик је продужио гоњење противничког краља све док га није матирао. Као што се види, отварање краљевим гамбитом је моћно оружје у рукама доброг нападача. Данас се краљев гамбит ипак ретко игра највише због тога, што га црни може с успехом да избегне било Фалкберовим бичом ловчевим противгамбитом.

ИЗНАНАЂЕЊА НА УТАКМИЦАМА

Као што има непредвиђених изненађења у разним гранама спорта, тако их има и у духовном спорту — шаху. Не само турнири већ и мечеви за светско првенство доносили су често пута неочекиване резултате. Нико, на пример, није веровао да ће 1927 године Аљехин у Буенос Ајресу тући, сада већ покојног, дотле непобедивог светског шампиона Капабланку. Исто тако 1921 године мало ко је очекивао да ће у Хавани дугогодишњи шампион света др. Ласкер изгубити меч са Капабланком. Навијачи дотадашњег шампиона говорили су пре овог такмичења: — Ласкер види све! — А присталице младог кубанског вештака су одговарале: — Капабланка види све остало! — И заиста у овом мечу се показало да је оно „остало“ било јаче и значајније од „свега“, па је Капабланка победио са 4:0 уз десет ремија. Откако је Аљехин 1927 године добио светски шампионат, на све до 1935 године, када је изгубио меч са Евеом, није било нарочитих изненађења на већим утакмицама. Аљехин је, на пример, надмоћно и у сјајном слану, добио турнире у Сан Рему, Бледу, Цириху, и другим местима. Али затим је дошло до опадања његове снаге. Иако је у реваншу 1937 године тукао Евеа, резултати појединих турнира после тога су показали да је низ младих вештака стигао Аљехина и да он више не влада суверено шаховском ареном као раније.

КО ЈЕ КО

На једној својој симултаној утакмици шаховски вештак Недељковић у партији с неким учесником догурао

слободног пешака до претпоследњег поља. Око табле скупило се много посматрача да види занимљиви завршетак. Ако Недељковић пешака произведе за краљицу, противник ће му бити пат. Међутим, ако постави топа, даје мат у идућем потезу. Вештак је већ узео пешака у руку да га стави на последње поље. Ситуација је узбудљива. Уверен да ће Недељковић поставити краљицу, његов противник је веселим и громогласним гласом узвикнуо:

— Ја сам пат!

— А ја сам Недељковић — одговорио је вештак, начинио себи од пешака новог топа и објавио мат у идућем потезу.

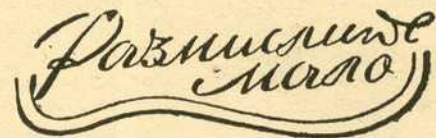
Недељковићев несрећни партнер се уз оншти смех после тога брзо изгубио из сала.

ВИДМАРЕВО ПУШЕЊЕ

Др. Видмар за време једне велике међународне утакмице обећао вођи турнира да неће пушити кад буде играо партију са Нимцовићем, заклетим противником дувана. Међутим, усред партије, Видмар је несвесно извукао дозу са цигаретама и ставио крај себи на сто. Нимцовић је сав узрујан одмах одјурео да се пожали вођи турнира. Овај је сместа дошао да интервенише и зачудио се:

— Па ја не видим да др. Видмар пуши?! —

— Истина је, др. Видмар не пуши, — одговорио је Нимцовић, — али ми он прети пушењем! Ви као рутинирани шахиста треба да знате да је претња често пута опаснија но и само дело!

КРАВЕ И ЛАСТАВИЦЕ

У једној штати налазе се краве и ластавице. Заједно имају 20 глава и 68 ногу. Колико у штати има крава, а колико ластавица?

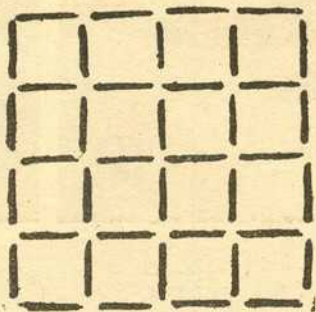
Одговор, уколико вас мрзи да размислите, наћи ћете у идућем броју.

КО СУ ОНИ?

На улици стоје и разговарају две особе. Једна је отац сина друге особе. Пита се: у каквом су родству ове две особе?

Иако је то, тако рећи, изричито, одговор дајемо у идућем броју.

ВЕЛИКИ И МАЛИ КВАДРАТИ

Четрдесет шибца поређајте као што вам слика показује. Размештањем неколико шибца, можете добити четири велика квадрата и пет малих.

Одговор у идућем броју.

ПЛАНИНАРИ

Два пријатеља планинара решили су да се попу на врх Суве Планине. Мића воли да иде до врха удобнијим али дужи путем, док Мира жели што пре да се попне на врх, па је зато изабрао краћи и стрмији пут. На тај начин Мића ће имати да превали 10 а Мира свега 3 километра, иако на пут полазе из исте планинске куће Обојца се сваког минута попу по 5 метара више. Имајући у виду да су обојца кренули у исто време, можете ли израчунати за колико ће Мира стићи пре Миће до врха?

Одговор у идућем броју.

ЧЕТИРИ СЕДМИЦЕ

Да ли можете са четири седмице „простом“ аритметичком операцијом да добијете резултат 100. Изгледа невероватно. Али они који су добили „математичари“ лако ће решити овај задатак.

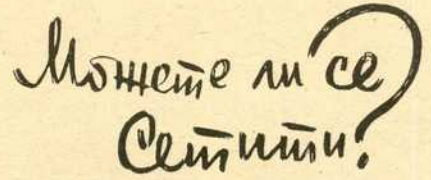
Одговор вам дајемо у идућем броју.

СПОРТСКИ ПРОБЛЕМ

За време једне утакмице један авион прешао је за одређено време 350 километара, аутомобил 100 км., моторни чамац 40 км. Укупан број километара колико је зрело износи 1060. Колико је учество-

вало у утакмици авиона, аутомобила и моторних чамаца?

За оне који не могу одмах да се сету, а хтели би да знају како гласи решење овог задатка, дајемо решење у идућем броју.

КОЈА ЈЕ ТО ПЛАНИНА?

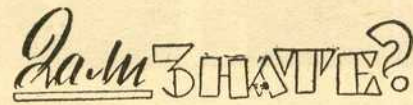
Дајемо вам тачан опис једне наше планине. Прочитајте га пажљиво, саберите се и одговорите нам:

Планина у Србији, југоисточно од Ниша. Гребен јој је готово сасвим го, стеновит и кршевит, често са карским појавама. Суре, већином наге и стрме падине изгледају још више такве услед дубоких долина. Највиши делови гребена имају оштре врхове који често потсећају на алиске. Гребен је дугачак 25 км., а пресединама и пролокама разбијен у шест кречњачких маса: Мосор (985 м.), Соколов Камен (1552 м.), Голем Камен (1808 м.), Костадиновица (1734 м.) са Ржанцем (1463 м.), Голаш (1588 м.) и Средњи Рид (1103 м.) са Боговим Врхом. Северним крајем одлази друм и железничка пруга Ниш—Пирот. У средњем веку планина се звала Куновица. О њој су писали Ј. Цвијић и Р. Николић.

Иначе, западно од горњег и средњег тока реке Птишке има још једна гола и безводна планина истог имена.

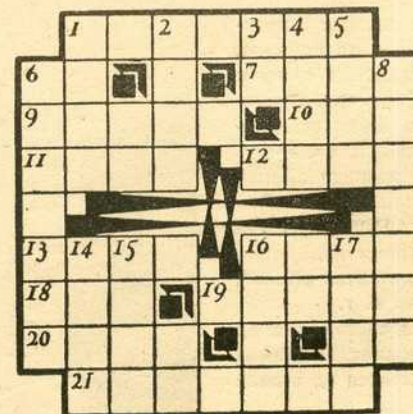
Можете ли сад да нам кажете име те планине?

(сипнеги чао)

ПИТАЊА

- 1 — Да ли ваздух може прећи у течну стање?
- 2 — Да се нешто не „урекне“ куца се у дрво. Зашто — то ради?
- 3 — Постоји ли термин за мерење осетљивости чула укуса?
- 4 — Да ли се крокодилско месо једе?
- 5 — Колико износи чист прираштај човечанства дневно?
- 6 — Да ли је име славнога лажова Минхаузена измишљено?
- 7 — Када су људи почели да се купају у мору?
- 8 — Са колико скокова би човек могао да стигне од Београда до Ниша када би мишићи људског тела располагали сразмерно истом снагом као мускули једног скакача?
- 9 — Да ли је Београд одмах био град?
- 10 — Броје ли данас сви хришћани године од Христовог рођења?
- 11 — Да ли су чиоде пронађене одавно?
- 12 — Колико речи човек наговори дневно?
- 13 — Откада знамо за четкицу за зубе?
- 14 — Колико је човеку потребно воде дневно да би могао нормално да живи?
- 15 — Када је и где пронађено гвозђе „колмајз“ којим се дотерује коса?
- 16 — Колико је дугачка једна већа научина?
- 17 — Које срце куца брже: човечје или птичје?
- 18 — Када се појавно сладолед?
- 19 — Колико је алата ископано из земље од 942 до данас?
- 20 — Када је и где пуштена у саобраћај прва допшена карта?

Хоризонтално: 1) Варош у Баварској. 6) Свежа. 7) Површинска мера. 9) Највиши врх на Пиринејима. 10) Знак који се даје оком. 11) Подмишљање. 12) Врста ножа. 13) Презиме једног нашег песника. 16) Кршином гледа. 18) Скуп једнаких или сличних ствари. 19) Минерал. 20) Пустиња у Азији. 21) Оно што се даје у име плате или заслуге.

Вертикално: 1) Румунски ситан новац. 2) Кратак запис. 3) Шведски бакарни и сребни новац. 4) Део тела. 5) Влато. 6) Продаја производа у туђе земље по нишким ценама. 8) Учинити што гадним. 14) Град у Француској. 15) Мала соба. 16) Потврда. 17) Крпа.

ИЗ 24-ОГ БРОЈА

Одговор на „ЦАРЕВ БИСЕР“

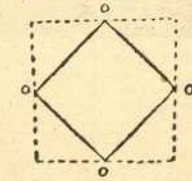
Цар је имао шест ћерки, а у ковчежићу је било 36 зрна бисера.

Одговор на „САТОВИ СИНОВЦА ПЕРЕ“

Било је тачно четири сата мање три минута. Сат у трему заостајао је седам минута, а сат у трпезарији четири минута. Међутим, сат у соби за спавање ишао је напред девет минута.

Одговор на „7x4=3“

Помножити 0,75 на ћете видети да је наш задатак потпуно изводљив.

Одговор на „БАЗЕН“

Као што видите задатак је потпуно изводљив. Треба само — размислити мало.

Одговор на „ЉУБОМОРНИ ВЕРЕНИЦИ“

Анта је први прешао чамацем, остављајући на острву Анку. Затим су Јованка, Милена и Николија вратиле чамац на острво. Онда је Анка претрела чамац на другу обалу. Затим су Јован, Милан и Никола прешли на острво. После тога Јован и Јованка вратили су се на обалу. Онда је у чамац ушао Анта који је Јована и Јованку вратио на острво, па је после тога још једном прешао на обалу, те је могао и Анку да пребаци на острво. Тако су се најпосле сва четири пара срећно нашла на острву.

Одговор на „КО ЈЕ БИО ПРВИ?“

Свакако је Видић који је приметио лям био први. Тањетић који је видео како се метак зарео у земљу, други, а Чујић који је само чуо пуцањ био је последњи који је могао да примети да је хитац испалио, и то због тога што је светлост (слика о диму) најбржа, а метак опет бржи од звука.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- 1 — Високи Овчар (998 м.) и Врљан (990 м.) највећи су висови планине Јелице која се налази јужно од Чаčka.
- 2 — Нанине приче. Наши дани и Србијански венац су дела Милосава Јелића, књижевника и новинара рођ. 1883 у Скобљу, Србија.
- 3 — Јован Кангрпа (1871) је писац познатог ерско-номачког речника.
- 4 — Династија Немањина владала је Србијом од 1196—1371 год.
- 5 — Неотеризам је естраз за поном.
- 6 — Захарије Стефановић Орфелин (1726 до 1785) био је књижевник, бакорезац и калиграф. Главна су му дела: Плач Србије, Горестни плач и Словено-сербски магазин.
- 7 — Пагинирати значи означити бројевима листове какве књиге или часописа.
- 8 — Павле, архиепископ Пећки од 1530 до 1541. Збачен с архиепископског положаја због тога што је покушао да одвоји своју архиепископију од охридске.
- 9 — Димитрије Петровић (1799—1852) био је вајар и ливац. Радио је камење, медаљоне, попреча и споменике. Био је уметник псевдо-класичар. Његово је дело споменик мађарског песника Кишфелудија у Пешти.
- 10 — Јох. Јанер Песталоњи (1746—1827) основао је васпитну методу, помоћу које треба да се само потпомогне самостално развијање детета.
- 11 — Д-р Александар Писаревић (1867 до 1905) био је књижевник, Преводацац је Бехида, Пушкина и др.
- 12 — Вештина грађења ракетни, експлозива и муниције зове се пиротехника.
- 13 — Полеографија је опис градова.
- 14 — Пожаревачки мир склопљен је 1718 између Аустрије и Турске.
- 15 — По својим радovima на испитивању фауне слатких вода познат је професор универзитета др. Синиша Станковић (рођ. 1892 у Зајечару).
- 16 — Сократ је био грчки филозоф који се бавио разглашавањем појмова о моралу и етици. Живео је 470 до 399 г. пре Христа.
- 17 — Стево Чуђурило (рођ. 1846 у Добру), наставник, познат је по томе што је он организатор наставе у Црној Гори. Сем тога био је и колеки писац.
- 18 — Павле Чортановић, сликар (1839—1903) познат је био по својим литографијама цара Лазара, боја на Косову и других.
- 19 — Ханс Холбајн Млађи (1497—1543) био је немачки сликар, један од највећих немачких уметника, представника Ренесансе.
- 20 — Фучијама је вулкан на јанском острву Нипону, висок 3778 м. Свето Брдо Јапанаца.

РЕШЕЊА УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Хоризонтално: 1) Бамбус. 5) Оклопи. 10) Ескуријал. 11) Пуста. 12) Тераца. 13) Сматрати. 15) Протестант. 17) Тема. 19) Нора. 20) Прорешетан. 23) Панорама. 24) Метеор. 27) Довил. 28) Дављеница. 29) Алетон. 30) Наиван.

Вертикално: 2) Аскер. 3) Бернстен (Анри). 4) Соја. 5) Саламандра. 6) Лопата. 7) Постамент. 8) Вертеп. 9) Тапџа. 14) Старомодан. 16) Обреновац. 18) Уштедети. 19) Напади. 21) Нарвик. 22) Крилат. 25) Елида. 26) Овац.

Недељни програм

БЕОГРАДСКЕ РАДИО-СТАНИЦЕ

Недеља, 21 јуна

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—10.00 Преподневна музика.
10.00—10.30 Свечани час.
10.30—11.45 Пренос концерта за српско становништво.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт. Свира Мали радио оркестар под управом Јулија Ковалског.
13.00—14.00 Подневна музика.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
15.00—16.00 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању и забавна музика.
16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
16.05—18.00 Кад се лете сунце насмеје...
18.00—18.15 Дневни преглед на српском језику.
18.15—18.45 Ноте и анекдоте.
18.45—19.00 Преглед штампе на српском језику.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Свира Гаспар Касадо.
19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
20.00—20.20 Вести.
20.20—22.00 Пожели нешто из Београда.
22.00—22.10 Вести.
22.10—24.00 Пријатељи, живот је леп.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Понедељак, 22 јуни

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—12.00 Пауза.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању и забавна музика.
15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српске емисије.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Свира Урош Преворшек (виолина).
19.45—20.00 Гаскамо о спорту.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Весело путовање морем...
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.10 Вести.
22.10—24.00 Хиљаду веселих нота. Свира оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Уторак, 23 јуни

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—12.00 Пауза.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт. Свира дувачки оркестар под управом Фрање Седлачека.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира Мали оркестар под управом Јулија Ковалског.
14.00—14.20 Вести.

- 14.20—15.00 Пауза.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању и забавна музика.
15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српске емисије.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Владета Поповић пева.
19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.00 Отаџбино како си лепа.
21.00—21.45 Оаза — отаџбина.
21.45—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.10 Вести.
22.10—23.00 Леп је свет.
23.00—24.00 Ноћна музика из Топчидера.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Среда, 24 јуни

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—12.00 Пауза.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт. Свира тамбурашки оркестар Аранички и Шрамл-квартет.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Феодора Селинског.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању и забавна музика.
15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српске емисије.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Карл Шмит—Валтер пева.
19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Музичке загонетке.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.10 Вести.
22.10—24.00 Музика нам често смета.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Четвртак, 25 јуни

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—12.00 Пауза.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт. Свира забавни оркестар под управом Јозефа Штара.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Јулија Ковалског.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању и забавна музика.
15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српске емисије.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Златко Тополски свира.
19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Музички каледоскоп.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.10 Вести.
22.10—22.45 Београдска ризница.
22.45—24.00 Лаку ноћ, драго моје дете.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Петак, 26 јуни

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—12.00 Пауза.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт. Свира дувачки оркестар под управом Фрање Седлачека.
13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Феодора Селинског.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.

- 15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању и забавна музика.
15.30—17.00 Поподневни концерт.
17.00—19.00 Српске емисије.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Злата Ђурић пева.
19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Кратко и јасно.
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.10 Вести.
22.10—22.45 Музичке драгоцености
22.45—24.00 Весела класика. Свира велики радио оркестар под управом Освалда Бухолца.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Субота, 27 јуни

- 5.00—6.15 Другарски поздрави.
6.15—7.00 Јутарње вести.
7.00—7.20 Вести.
7.20—9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести.
9.20—12.00 Пауза.
12.00—12.05 Прелиставамо програм.
12.05—13.00 Подневни концерт. Свира тамбурашки оркестар Аранички.
13.00—14.00 Оркестар за игру под управом Отмара Хофера.
14.00—14.20 Вести.
14.20—15.00 Пауза.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.
15.30—18.00 Београдска шарена позорница. Пренос из позоришта КДФ.
18.00—18.15 Дневни преглед на српском језику.
19.00—19.30 Час немачке народне групе.
19.30—19.45 Виртуозна музика на труби.
19.45—20.00 Из савремених догађаја на немачком језику.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Кад неко хоће да путује...
21.40—22.00 Млади београдски стражар.
22.00—22.10 Вести.
22.10—23.00 Обасјана пуста.
23.00—24.00 Наш тамно-плавни понешни кабаре.
00.00—1.00 Поздрави за фронт и отаџбину.

Уредништву „Кола“

Београд

Поенкареова ул. бр. 31

Слицу А припада глас броја:

„ Б „ „ „
„ В „ „ „
„ Г „ „ „
„ Д „ „ „
„ Ђ „ „ „
„ Е „ „ „
„ Ж „ „ „
„ З „ „ „
„ И „ „ „

Место _____

име и презиме пошиљача: _____

занимање: _____

тачна адреса: _____

Купон исећи!

Купон послати најдаље до 28 јуна

1) У радионици реставратора и конзерватора у Градској библиотеци Кракова ради се неуморно. Свакодневно пристижу нова уметничка дела раног и касног средњег века која треба прегледати и узети у рад.

2) Сочиво, четка и палета то је алат којим реставратор даје старим сликама нови сјај и свежину. Разуме се да реставратор мора добро да познаје тезнику старог мајстора. Наша слика приказује обновљене слике Крањегове школе „Помор деце“, која је сва запуштена набена у једној цркви.

3) Ова дрвена пластика нирибершког мајстора Фајта Штоса била је толико испуцала и напуцала да је било потребно неколико килограма дрвеног брашна да се пукотине попуне. Нарочитим „инјекцијама“ уништена је црвоточина, рупе и пукотине су закитоване тако да ће кип бити сачуван за много стотина година.

У средњем веку били су велики трговачки градови на истоку, у данашњем Генералном гуверману, расадници немачке културе и уметности. Ту су у црквама, палатама и замковима радили најбољи немачки уметници, сликари, вајари и дрворесци. Имена Фајта Штоса, Лука, Крањаха, следбеника Дирерове школе, као и многих других, уско су везане са именом града Кракова. Међутим, њихова дела, чувана и негована раније, за време пољске државе била су, зане-

марена, запуштена. По мишљењу стручњака она би за неколико година и сасвим пропала, да се нису предузеле хитне мере да се спасу од пропасти. Немачка управа Генералног гувермана, и поред многобројних препрека и ратних тешкоћа, наредила је да се одмах приступи обнови тих дела. Најбољи немачки специјалисти и стручњаци приступили су раду да се те културне тековине сачувају за будуће генерације које ће знати ценити њихову вредност.

WWW.UNIBG.RS

Одновља Уметничких дела

(Fotos: Belgrade-pressagentur)

4

5

6

7

4) Један скупозени дрворез пронађен у Флоријановој цркви у Кракову, који претставља групу анђела, нарочито је много пострадао јер је у току векова неколико пута преврћан.

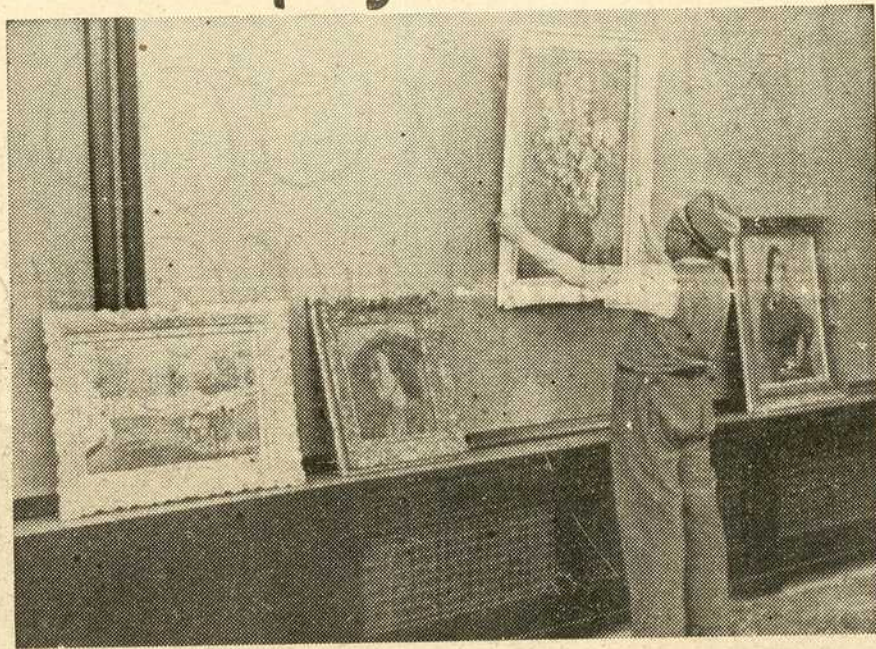
5) Ова мадона потиче из године 1410 и дело је једног источно-немачког мајстора. Са ње је скинута наслага боја дебела неколико сантиметара, којом је била прекривена у току векова, да би сада заблистала у својој оригиналној лепоти.

6) Овако је изгледала једна слика Луке Кранаха млађег кад је била нађена. Боја је била испуцана, изгребана, покривена прашином. Требало је много времена да се изврши потпуна ресторација слике која претставља „Мајку божју“ (Мадона).

7) Овако данас изгледа иста слика Луке Кранаха млађег после ресторисања.

УНИВЕРЗИТЕТ
БИБЛИОТЕКА

Београдске слике

Захваљујући председнику општине г. Драг. Јовановићу, београдски уметници добили су поново свој Уметнички павиљон. Радови на поправци павиљона већ су завршени и сутра, у недељу, биће отворена према изложба Српских сликара и вајара...

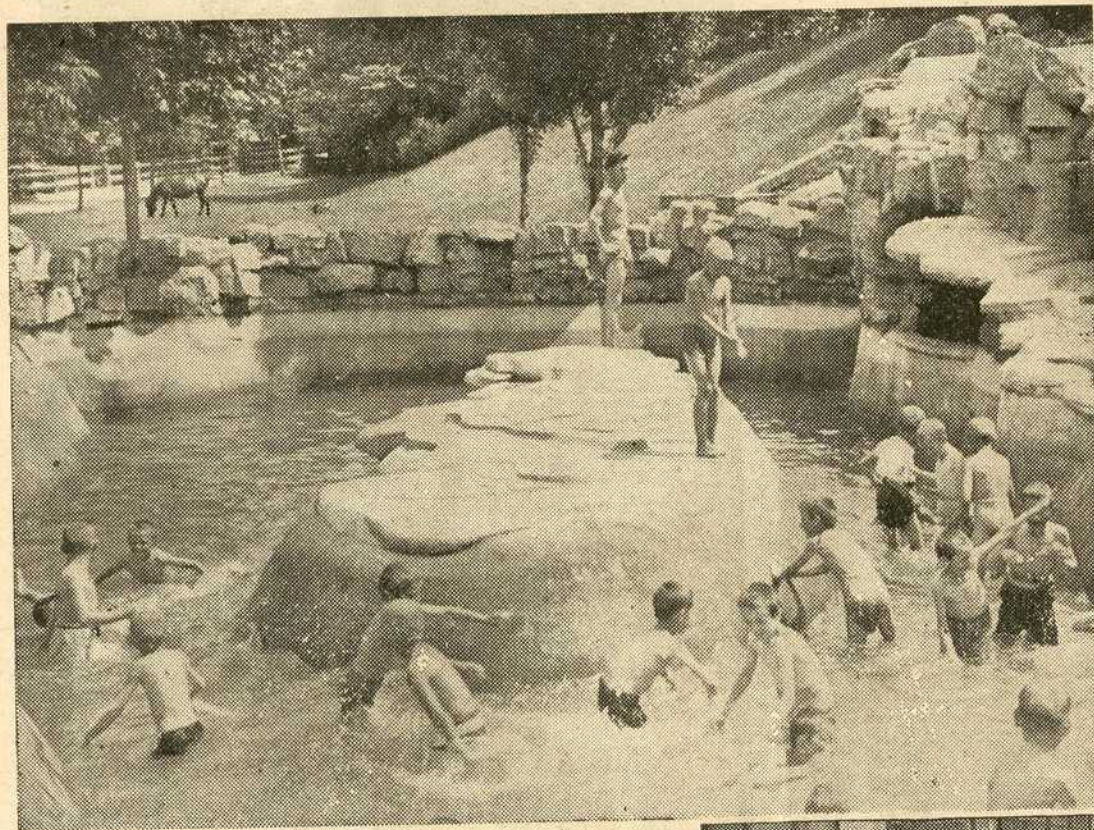

Данас се свечано отвара обновљена зграда Народног позоришта код Споменика. Биће приказиван „Кир Јања“ од Јована Стерије Поповића. Избор Стеријине комедије треба да успостави прекинути континуитет развоја српске драме, пошто се 1841 године, као прва претстава у тој згради давала „Смрт Стевана Дечанског“.

Зграда, а нарочито позорница темељно је обновљена са свим модерним постројењима и хигијенским уређењима. Сада је омогућен и рад оних опера које раније нису могле да се изводе због скученог простора. Претставе ће се давати само до 1 јула, кад наступа позоришни одмор, који ће се моћи искористити за довршење извесних радова у унутрашњости зграде.

Матуранти београдских гимназија завршили су прошле недеље — школу. Кроз неколико дана полагаће испит зрелости и постаће „академски грађани“. Једна група матуранткиња и матураната другарски весело прославља последњи дан проведени у школској клици...

У прва београдског зоолошког врта учинила је једну доиста похвалну ствар. Величанствени базен (у којем су негда биле фоке) претворен је у купалиште младе школске дечице. Наша слика приказује цео један разред школе „Ђурица и Методија“ у веселом брчкању... На њиховим лицима огледа се бескрајна радост. После пријатног купања у бистрој води деца ће полегати по трави ванредног парка да се сунчају...

Многе школе привремено су смештене по другим зградама, где се држи настава. Те зграде често немају довољно просторно довршење, али телесно вежбање мора да се изведе... Наша слика приказује неколико група једне београдске женске гимназије на часу гимнастике који се држи недалеко од школске зграде, наред једне улице, истина мирне и повучене... (Свици: А. Симић)

WWW.UNIBG.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Сутра

почињу трке код Цареве Ђуприје

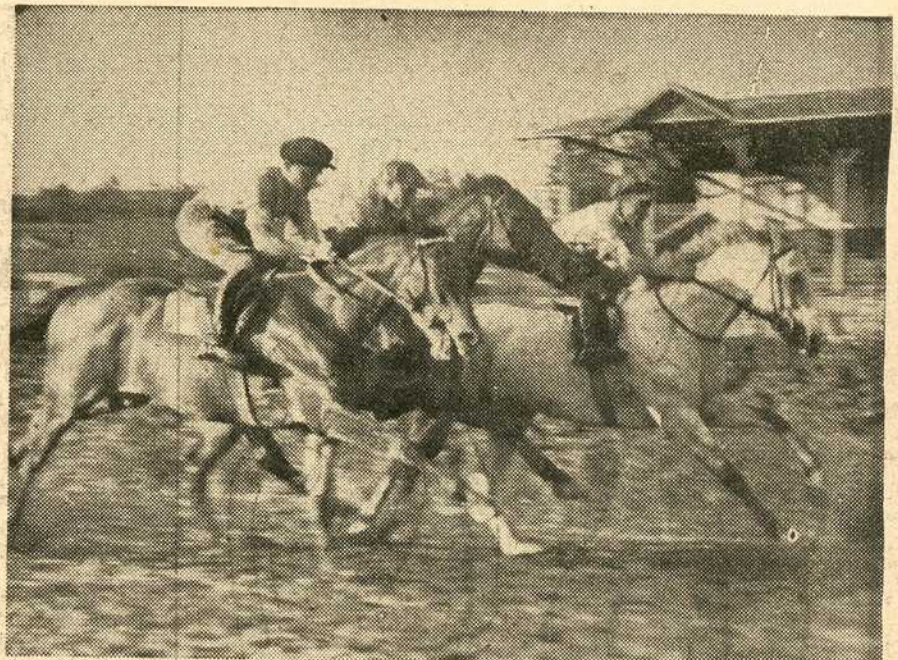
Након паузе од пуних седам месеци, 21 јуни одређен је као први тркачки састанак у овој години.

Београђани су већ навикли на то, и за њих није ништа ново: да сваке године пролећне трке почињу с великим задовољством услед поплављеног терена тркалишта. Али да Топчидерска река четири пута плави стазу, то се до данас још није догодило...

Пре неколико дана вода се повукла и Топчидерска река вратила се у своје корито. Огромна маса муља и блате остала је на терену. Изгледало је да ће због тих наноса, одоцнити трке бар за две до три недеље, међутим;

ипак је и тај проблем решен, паравно не без пуно воље и напора. Тако је управа Дунавског кола јахача „Кнез Михаило“ разаслала упис и одредила недељу, 21 јуна као почетак сезоне.

У току зиме и пролећа, многи љубитељи коњарства обилазили су „Цареву Ђуприју“. Грла од прошле године а и двогоци презимили су врло добро. Поплавлени терен на радној стази није дозвољавао правилан тренинг. Радило се на оним местима где није било воде, а тај рад није могао да дозволи грлима да дођу до своје праве форме, спремне за трке. Може се рећи да ће први пут коњи прећи целу стазу тек на сам дан трка.

Овогодишњи дербисти Осман и Ханибал са својим италиским другом Винком Ха на јутарњем тренингу. (Снимци: А. Симић)

Друга партија ергеле „Власина“ излази на радну стазу.

Прошла година имала је највећи број двогодаца који ће ове године као трогоци показати своју праву вредност. Конкуренција ће бити врло велика и неће се моћи знати до самог Дербија — главног испита трогодих грла — ко ће однети најпочаснију награду за 1942 годину. То ће се видети 23 августа.

У трци „Грет Хоуп“ 1600 м. има десет конкурената, Винко Ха, Ветеран штале „Шумадија“ у друштву је са Љутомерком, после Лагуле најрећнијом трогоцом из прошле године у тој трци. Власник, Хардекин и Кокаш (који вероватно неће трчати) пису имена за ниподаштавање.

Први пролећни састанак, као почетак, даје нам леп упис од седамдесет и осам грла. Има седам трка, од којих су три нарочито интересантне. Трка „Сунчани зрак“ 1300 м. има дванаест грла уписаних. Ту се истичу Ханибал, Фоке, Ле Миракл, Моријанка. Трка „Царева Ђуприја“ 1200 м. има девет уписаних грла. То је увек једна од најбржих и најнервознијих трка. Ко од старта добро пође тај може рачунати да му је победа сигурна. Обично је да старије грло решава то у своју корист. Бабона је име које одкаче од свих у овом друштву.

Посетиоци и многобројни љубитељи имаће ове године једну новину на календарима тотализатора. Тако звано „дупло везано“ клађење које је годинама било одређено на трећу и пету трку, ове године има измене. Прва и друга, трећа и четврта, пета и шест трка оглашене су за „Дупло везано“. Јединица за ово клађење је 20 динара. Иначе јединица за клађење у победи и награди остаје као и до сада на 10 динара.

Преносно клађење (халмозаш) исто тако остаје у важности.

А. Симић

УМЕТНИЧКО ПОЗОРИШТЕ

Летње позоришне игре

НА КАЛЕМЕГДАНУ

- РЕНЕРТОАР:**
- НЕДЕЉА, 21 ЈУНИ: „Искова слава“
  - УТОРАК, 23 ЈУНИ: „Велико прело на селу“
  - ЧЕТВРТАК, 25 ЈУНИ: „Пљусак“
  - ПЕТАК, 26 ЈУНИ: „Искова слава“
  - НЕДЕЉА, 28 ЈУНИ: „Фриле и двојнице“

Почетак претстава је у 17.30 часова.

Улазнице за целу недељу пуштене су у продају и могу се набавити свакога дана у парфимерији до бископа „Коло-сеум“ (Теразије 38) од 8 до 14 часова, а по подне од 15 часова на улазу у гледалиште на Калемегдану.

УМЕТНИЧКО ПОЗОРИШТЕ ПРИКАЗУЈЕ НАШЕ НАРОДНЕ ОБИЧАЈЕ

»ПРЕЛО НА СЕЛУ«

У уторак 23 јуна у 17.30 часова, приказује Уметничко позориште, на својој летњој позорници на Калемегдану популаран комад из српског сеоског живота „Велико прело на селу“. То је комад који је до данас имао огроман успех на претставама Уметничког позоришта, јер у њему је село приказано у свим својим лепотама, пуно искрене и чисте љубави, које се вију по зеленим вајатима уз песму и кола којима обилују наша прела и посела. На овој претстави певаће популарни певачи народних песама Ната Павловић, Рука Протић, Бора Јањић, Воја Матијевић и хор Уметничког позоришта. Свира оркестар Воје Пајића. Учествују најомиљенији глумци Уметничког позоришта Велибор Старчић — као чика Јова, коме је поверена захвална улога да сазива село на прело, затим Александар Стојковић као Макен, затим Теја Тадић, Стојан Јовановић, Никола Гашић, Вања Марковић, Бранка Антонијевић, Мима Пређевић, Чедомир — Вук-Војиновић, Иво Ерман, Живадин Живадиновић, Десанка Черкевац, Душанка Савковић и други. Свршетак око 19.15 часова.

Посетиоцима Београда и Београђанима

ШИВАЊУ, ПИСАЊУ МАШИНУ, ФОТО АПАРАТ, МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ, БИЦИКЛ, САТ, КАО И СВАКУ ДРУГУ ТЕХНИЧКУ СТВАР НАЈПОВОЉНИЈЕ ЋЕТЕ КУПИТИ И ПРОДАТИ КОД

»ГРГИЋА« Краљице Наталије 23а

20520, 1-2

Свакој жени највише је стало до тога да буде свежа а тиме млада и лепа, а то се постиже негом коже, препаратима који њој индивидуално одговарају. Посетите стручњаке, питајте за савет, послушајте га бићете задовољни, добите на бесплатан преглед.

КОЗМЕТИКА „ЖАНА“ КРУНСКА УЛ. 4 (Краља Фердинанда 2-а)

Вршимо ручну и електричну масажу лица, тела и косе. Отстранимо: бубуљице, брадавице, флеке, маље, длачице и друге недостатке коже. Молимо цењене даме да дођу са својим теглицама — флашицама — исте купујемо. — Млађу ученицу требамо.

20521, 1-1

Купујемо и најбоље плаћамо:

ТЕПИХЕ, УМЕТНИЧКЕ СЛИКЕ, СЕРВИСЕ ЗА РУЧАВАЊЕ И ДРУГЕ, КРИСТАЛНЕ СТВАРИ, УМЕТНИЧКЕ ФИГУРЕ, СТИЛСКИ НАМЕШТАЈ И СВЕ ОСТАЛЕ СТВАРИ ОД ВРЕДНОСТИ.

НОВА ВИТРИНА

ФРАНКОПАНОВА УЛ. БРОЈ 34. — ТЕЛЕФОН 27-961.

20522, 1-1

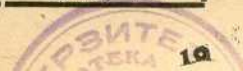
Златан накит, стари и нови купујем

ДИЈАМАНТЕ КРУПНИЈЕ. Брилијанте све величине, златне зубе, бурме, прстење, минђуше, брошеве, бразлетне, панце, сатове, купује „БРИЛИЈАНТ“ Старо злато оштећено, излизано, поломљено и горело, сваку количину купује „БРИЛИЈАНТ“ купује заложнице на све ручне залоге највише плаћа „БРИЛИЈАНТ“ трговина старог златног накита и драгог камења

МИЛИВОЈА М. МИТРОВИЋА

Београд, Борђа Вашингтона 6 — Телефон 28-706

20523, 1-1

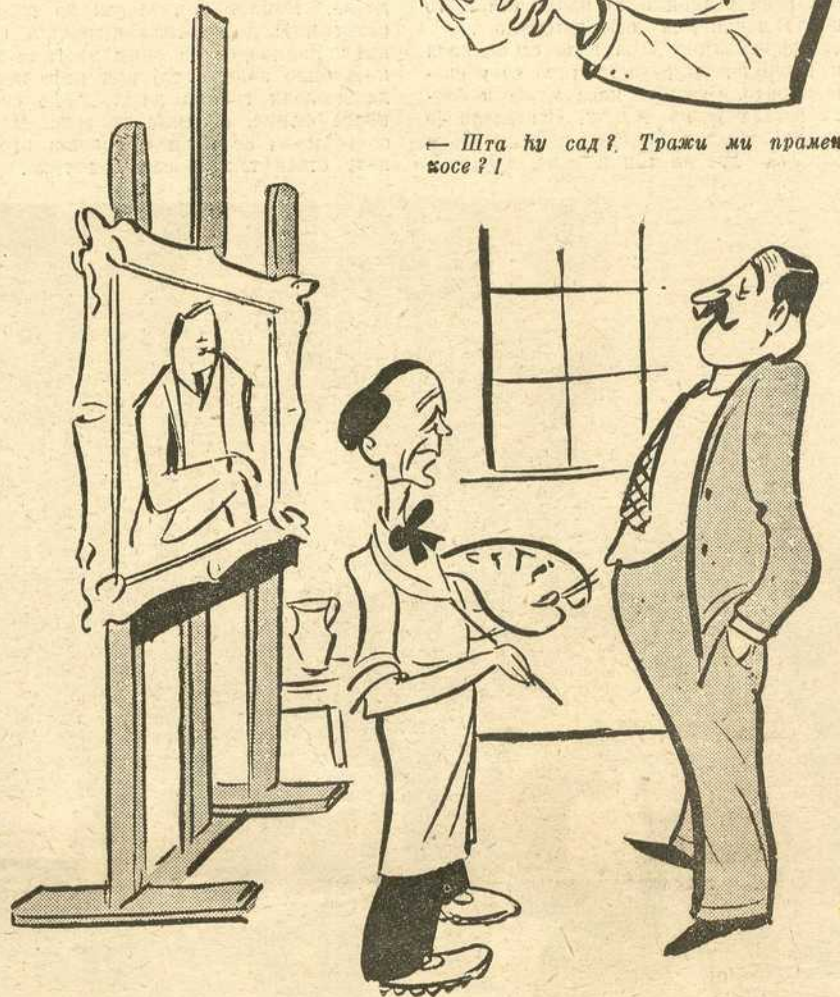

— Ти си пијан?
— Која је од вас две то рекла?

КОЛО ХУМОРА

— Шта ћу сад? Тражи ми прамен
косе?!

— Направићу вам портрет са угљеном за 2000 динара.
— А ако вам ја дам угљаљ колико ће онда коштати.

— Госпођице, забрањено је купање!
— Зашто ми нисте то раније рекли?
— Зато што свлачење није забрањено.

— Ви сте сигурно близанци
— Не ми смо рођена браћа

— Опет си се извалио на лежиш усред баште! Ленчуго једна, ти баш ниси заслужио
да те сунце греје!
— Знам, зато сам и легао у хладовину!